

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 20-21 maja 2011 r.
na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w
Toruniu dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „prawo” na
poziomie jednolitych studiów magisterskich.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: prof. dr hab. Stanisław Leszek Stadniczeńko (przewodniczący, członek PKA), dr hab. Krystyna Wojtczak (ekspert PKA, członek PKA II kadencji), dr hab. Tadeusz Biernat (ekspert PKA), mgr Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Robert Wodzyński (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku studiów.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Misja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przyjęta została Uchwałą Nr 19 Senatu z dnia 28 listopada 2000 roku. Natomiast cele strategiczne Uchwałą Nr 43 z dnia 29

maja 2007 roku. Uniwersytet wypełnia swoją misję kierując się uniwersalnymi zasadami wolności i niezależności myśli i badań naukowych, samorządności akademickiej, zasadami etyki, rzetelności naukowej i dydaktycznej, dobrymi obyczajami obowiązującymi w nauce. Uniwersytet Mikołaja Kopernika, traktując prowadzoną działalność dydaktyczno – naukową i artystyczną jako służbę na rzecz upowszechniania i rozwoju wiedzy oraz dziedzictwa kulturowego, dąży do osiągnięcia najwyższego poziomu kształcenia, badań naukowych, praktyki klinicznej oraz twórczości artystycznej. Głównym celem Uniwersytetu jest umocnienie pozycji Uniwersytetu w Polsce i uzyskanie znaczącego miejsca wśród Uczelni Europejskich. Uczelnia jest sygnatariuszem Wielkiej Karty Uniwersytetów Europejskich. Poszczególne jednostki organizacyjne Uczelni uczestniczą w realizacji międzynarodowych projektów badawczych. Uczelnia jest jedną z najważniejszych i największych instytucji w mieście i regionie, bierze udział w pracach nad budową strategii rozwoju Torunia i innowacyjności Województwa Kujawsko – Pomorskiego, aktywnie uczestniczy w ich życiu. Uniwersytet prowadzi gimnazjum i liceum akademickie, jedyną szkołę w Polsce dla dzieci i młodzieży ponadprzeciętnie zdolnej. Wielką wagę przywiązuje się do kształcenia studentów na jak najwyższym poziomie, rozwijając ich wiedzę, umiejętności i zainteresowania. Wydział Prawa i Administracji wpisuje się swoją misją przyjętą przez Radę Wydziału w dniu 18 grudnia 2001 roku misję Uniwersytetu. Aktualnie trwają końcowe prace nad nową misją i strategią Uniwersytetu na lata 2011 – 2020. W oparciu o nową misję i strategię Uniwersytetu opracowana zostanie i przyjęta nowa misja Wydziału Prawa i Administracji uwzględniając funkcje jakie ma spełniać misja.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Składy Senatu i Rady Wydziału są zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu i Rady Wydziału jest zgodny z ich statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Uwagi budzi forma uchwał Rady Wydziału.

Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę

do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Można uznać, iż Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, uchwalając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązują się dyrektorzy instytutów w porozumieniu z dziekanem.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Podstawową jednostką Uniwersytetu jest Wydział. W skład Wydziału Prawa i Administracji wchodzi:

Katedra Historii Doktryn Polityczno-Prawnych, Katedry Państwa i Prawa Polskiego, Katedra Prawa Niemieckiego w Polsce, Katedra Powszechnej Historii Państwa i Prawa, Katedra Prawa Europejskiego, Katedra Praw Człowieka, Katedra Prawa Konstytucyjnego, Prawa Międzynarodowego, Katedra Teorii Prawa i Państwa, Katedra Prawa Rzymskiego, Katedra Prawa Administracyjnego, Katedra Prawa Budżetowego i Finansów Samorządu Terytorialnego, Katedra Publicznego Prawa Gospodarczego, Katedra Prawa Finansów Publicznych, Katedra Prawa Ochrony Środowiska, Katedra Prawa Pracy, Katedra Prawa Karnego i Kryminologii, Katedra Prawa Karnego i Polityki Kryminalnej, Katedra Kryminalistyki, Katedra Postępowania Karnego, Katedra Prawa Cywilnego i Międzynarodowego Obrotu Gospodarczego, Katedra Prawa Cywilnego i Bankowego, Katedra Prawa Cywilnego i Rodzinnego, Katedra Prawa Handlowego, Katedra Postępowania Cywilnego, Katedra Prawa Kanonicznego, Zakład Prawa Ubezpieczeniowego, Zakład Prawa Morskiego, Centrum Studiów Wyborczych.

Podział organizacyjny zabezpiecza warunki do prowadzenia działalności dydaktycznej, naukowej oraz kształcenia młodej kadry naukowej.

Struktura Wydziału umożliwia realizację działalności dydaktyczno-naukowej.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	22725	3040	893	58
Studia niestacjonarne	8110	2080	22	21
Razem	30835	5120	915	79

Wnioski: Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów doktoranckich) stanowią ok. 74% ogółu. Tendencję ogólnouczelnianą powielają w dużej

mierze proporcje zaobserwowane w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci stacjonarni to ok. 60% ogółu.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział prowadzi kształcenie na kierunkach:

- prawo (studia jednolite magisterskie – kierunek oceniany po raz pierwszy,
- administracja – studia pierwszego i drugiego stopnia – ocena pozytywna PKA (17.05.2007 r.),
- europeistyka – studia pierwszego i drugiego stopnia – kierunek nieoceniany.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa oraz prowadzi studia III stopnia w dyscyplinie prawo.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
Jednolite studia magisterskie	I	309	241	550
	II	304	177	481
	III	326	222	548
	IV	293	288	581
	V	263	297	560
	VI	-	-	-
Razem		1495	1225	2720

Podsumowanie: Dostrzegalne jest niezmiennie wysokie zainteresowanie studiami na kierunku „prawo” zarówno w formie stacjonarnej jak i niestacjonarnej, wzrasta jednak liczebna przewaga studentów stacjonarnych.

Wnioski:

Uniwersytet, w tym Wydział Prawa i Administracji współpracuje z krajowymi i zagranicznymi uczelniami, innymi instytucjami oraz uczestniczy w tworzeniu europejskiego szkolnictwa wyższego. W misji ujęte zostały działania na rzecz społeczności lokalnej,

regionalnej, krajowej i międzynarodowej. Misja Uniwersytetu i Wydziału jest ujęciem wizji strategicznej, pełni ona funkcje ukierunkowującą, uwiarygodniającą, stabilizującą i inspirującą. Adresatami misji są wszyscy pracownicy uczelni oraz studenci.

Potencjał Uczelni i Wydziału stwarza możliwości realizacji zamierzonych celów strategicznych w warunkach istniejących w Uniwersytecie i Wydziale.

Uczelnia spełnia wymagania określone przepisami prawa dotyczące spraw będących przedmiotem analizy i oceny tej części raportu.

Podział organizacyjny Wydziału zabezpiecza warunki do prowadzenia działalności dydaktycznej, naukowej oraz kształcenia młodej kadry naukowej.

Struktura Wydziału umożliwia realizację działalności dydaktyczno- naukowej. Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Składy Senatu i Rady Wydziału są zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni, ich działalność jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Sylwetka absolwenta kierunku „prawo” jednolitych studiów magisterskich została zaprezentowana w raporcie samooceny, w czasie rozmów z Władzami Wydziału oraz na spotkaniu z pracownikami Wydziału. Analiza tych materiałów, a zwłaszcza przedstawionej na stronie 30-31 raportu samooceny struktury kwalifikacji absolwenta (pkt.4.3), wskazuje, że jest ona określana głównie przez odwołanie się do treści zawartych w standardach. Składająca się z dziewięciu punktów charakterystyka sylwetki absolwenta, w pierwszych siedmiu dosłownie powtarza treści zawarte w załączniku nr 85 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych

kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki. W dwóch pozostałych mamy do czynienia z uzupełnieniem sylwetki o przygotowanie absolwenta do rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zawodów prawniczych, ich podejmowania w Unii Europejskiej oraz pełnienia funkcji związanych z tworzeniem i stosowaniem prawa. W szerszym zakresie, Wydział nie wprowadza, w sposób sformalizowany, doprecyzowania i zindywidualizowania koncepcji kształcenia, mimo iż taka potrzeba jest dostrzegana. W trakcie spotkania z pracownikami Wydziału deklarowana była chęć pogłębionej dyskusji nad modelem kształcenia prawniczego, zwłaszcza ze względu na dynamikę zmian systemu prawnego. Przeprowadzenie takiej dyskusji może stanowić interesujący materiał modyfikacji i uzasadnienia realizowanych celów i metod kształcenia. Władze Wydziału podkreślały specyfikę otoczenia, jego funkcjonowania, między innymi specyfikę regionu, w którym jest brak wielu, charakterystycznych dla dużych aglomeracji, instytucji mogących stanowić potencjalne miejsce zatrudnienia dla absolwentów. W tej sytuacji, Wydział powinien położyć większy nacisk na udział funkcjonujących na rynku pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia. Potrzeba dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy, oznacza konieczność wyjścia poza standard, którym jest przygotowanie do egzaminów aplikacyjnych zawodów prawniczych.

Wnioski:

Zarysowana sylwetka absolwenta oddaje treści zawarte w standardach kształcenia dla kierunku prawo. Wyróżnić należy położenie nacisku na przygotowanie absolwenta do: *„rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań stawianych przed osobami wykonującymi typowe zawody prawnicze, jak również osobami pełniącymi funkcje związane z tworzeniem i stosowaniem prawa, wychodząc tym samym naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom społeczeństwa”*. Zastrzeżenia budzi brak pełnego katalogu deskryptorów efektów kształcenia, które, ~~jak na to wskazuje Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej w załączniku do Uchwały nr 501/2008 z dnia 3 lipca 2008 r.~~ powinny odnosić się nie tylko do wiedzy, ale także do „...umiejętności i postaw, w tym umiejętności dokonywania ocen, formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem”. Zalecane jest uzupełnienie i doprecyzowanie koncepcji struktury kwalifikacji absolwenta.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Warunki i tryb rekrutacji na kierunek prawo, forma studiów stacjonarnych i niestacjonarnych nie nasuwają uwag krytycznych. Formalnie, warunki i tryb rekrutacji na studia, ustalany jest, zgodnie z art. 169 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) uchwałą Senatu. Warunki i tryb rekrutacji na rok akademicki 2010/2011 zostały określone w uchwale Nr 49 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów. Szczegółowe informacje, jakie przedmioty, bądź jaki egzamin jest podstawą kwalifikacji, w szczególności sposób przyznawania punktów za poszczególne elementy postępowania kwalifikacyjnego oraz sposób ustalenia końcowego wyniku postępowania kwalifikacyjnego dla danego kierunku (specjalności) trybu i formy studiów, określa (zgodnie z § 31) załącznik do uchwały. Uchwały wraz z warunkami postępowania kwalifikacyjnego, zgodnie z § 123 pkt.2 Statutu UMK z 2006 roku, są podejmowane na podstawie propozycji zgłaszanych przez poszczególne rady wydziałów. Zgodnie § 124 limity przyjęć na pierwszy rok studiów wyższych lub ich powszechną dostępność na poszczególnych kierunkach studiów, określa rektor na wniosek dziekana złożony po zasięgnięciu opinii rady wydziału. Uregulowane są, w przepisach Statutu UMK, zarówno kwestie organizacyjne dotyczące komisji rekrutacyjnych, uczelnianej komisji rekrutacyjnej i procedury odwoławcze od decyzji uczelnianej komisji rekrutacyjnej (§ 123 pkt.3,4,5 Statutu UMK).

Wnioski:

Z punktu widzenia sposobu selekcji kandydatów, przyjętych kryteriów selekcji oraz limitów przyjęć na studia stacjonarne, przyjęte ustalenia oraz przedstawione rozwiązania są klarowne, uwzględniają problemy wynikające z ciągłych zmian zasad zdawania egzaminu maturalnego. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że o przyjęciu na studia decyduje konkurs świadectw maturalnych. Dla każdego „rodzaju matury”, „nowa matura od 2010”, „nowa matura od 2009”, „stara matura”, zostały określone odpowiednie wzory dla postępowania kwalifikacyjnego, oparte na przelicznikach punktowych (wagach) poszczególnych przedmiotów. Zasady kwalifikacji na studia niestacjonarne ograniczają się do złożenia wymaganych dokumentów.

Oceniając zasady rekrutacji i sposób selekcji kandydatów można mieć zastrzeżenia jedynie do formalnej strony zgłoszenia propozycji przedstawianych Senatowi przez Radę Wydziału Prawa i Administracji. Propozycje zawarte są w Uchwale Rady Wydziału, ale, z punktu widzenia formalnego, przyjmuje ona postać „wyciągu z posiedzenia Rady Wydziału”. Brak oznaczeń dla poszczególnych uchwał, precyzyjnego określenia ich zakresu, czasu wejścia w życie, oznaczenia załączników, sprawia, że całość jest mało czytelna. Powyższa uwaga dotyczy generalnie uchwał podejmowanych przez Radę Wydziału, a podnoszone zarzuty są tym bardziej zasadne, że mamy do czynienia z decyzjami podejmowanymi w gronie prawników. Zalecane jest wprowadzenie bardziej sformalizowanej formy dla podejmowanych uchwał, również w kwestiach dotyczących rekrutacji.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

Ocenię podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Aktualny program studiów jednolitych magisterskich na kierunku prawo, uchwalony przez Radę Wydziału Prawa i Administracji na posiedzeniu w dniu 16 czerwca 2009 r. zmieniony przez Radę Wydziału Prawa i Administracji na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2010 r. obowiązuje od roku akademickiego 2009/2010. Program studiów jest przygotowywany przez Komisję Programową, powołaną uchwałą rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 16 września 2008 r. na kadencję 2008-2012, której skład został uzupełniony uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 12 października 2010 r. W skład Komisji, której przewodniczy prodekan, wchodzi sześciu pracowników naukowo-dydaktycznych, dwóch przedstawicieli samorządu studenckiego oraz przedstawiciel doktorantów.

Program dobrze odzwierciedla zakładane cele kształcenia, zwłaszcza te, które powtarzają charakterystykę kształcenia zawartą w standardach, i umożliwia ich osiągnięcie. Z punktu widzenia sylwetki absolwenta i zakładanej struktury kwalifikacji, zgodnie z którą, absolwent ma być przygotowany do kontynuowania kariery w tradycyjnych zawodach

prawniczych, przede wszystkim do uzyskania dostępu do różnych aplikacji, program, zarówno z punktu widzenia koncentracji treści na przedmiotach prawniczych dogmatycznych i przeznaczonej dla ich realizacji liczby godzin, jest adekwatny.

Podkreślane wyżej, w charakterystyce sylwetki absolwenta, inne kwalifikacje, między innymi przygotowanie absolwenta do: *„rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań stawianych przed osobami wykonującymi typowe zawody prawnicze, jak również osobami pełniącymi funkcje związane z tworzeniem i stosowaniem prawa, wychodząc tym samym naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom społeczeństwa”*, specjalnego odzwierciedlenia w programie studiów nie znajdują.

Uwagi dotyczące zgodności ze standardami programów kształcenia na kierunku prawo, pod względem ilości godzin i treści programowych odnoszą się zarówno do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Program i plany studiów są identyczne, a różnica między nimi polega tylko na redukcji ilości godzin dla studiów niestacjonarnych, bez naruszenia zgodnej ze standardami proporcji, określonej w § 3 pkt.3 powoływanego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia.

Liczba godzin zajęć jest zgodna ze standardami i wynosi 2655 wobec wymaganego minimum 2400. Na studiach niestacjonarnych 1719 godzin wobec wymaganych standardami 1440. Bez wątplenia, program i plan studiów zawierają wszystkie ramowe treści kształcenia, zarówno w grupie treści podstawowych, realizowanych w wymiarze 975 godzin (wobec określonego w standardach minimum na poziomie 450 godzin), treści kierunkowych, realizowanych w wymiarze 665 godzin (wobec określonego w standardach minimum na poziomie 330 godzin). Na studiach niestacjonarnych odpowiednio 621 godzin i 339 godzin. Spełniają wymagania w zakresie zajęć z języka obcego, wychowania fizycznego oraz technologii informacyjnej, tj. podstawy technik informatycznych, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji, czyli treści umożliwiające przystąpienie do zewnętrznych egzaminów certyfikacyjnych i zdobycie Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych (European/International Computer Driving Licence – ECDL/ICDL), a nie jak napisano w załączniku nr 7 do raportu samooceny European/International Driving Licence.

Zajęcia realizowane w innej formie niż wykład stanowią 35,6 % ogółu zajęć na studiach stacjonarnych oraz 38,8% ogółu zajęć na studiach niestacjonarnych. W tym zakresie wymagania określone standardami są spełnione.

W raporcie samooceny, w tabeli zamieszczonej na stronie 35, w sumarycznym zestawieniu godzin stwierdzono, że zajęcia do wyboru stanowią odpowiednio; na studiach stacjonarnych 800 godzin, co daje proporcje zajęć do wyboru w stosunku do ogólnej liczby godzin 30%, a na studiach niestacjonarnych 552 godziny, co daje proporcje zajęć do wyboru w stosunku do ogólnej liczby godzin 32, 2%. Program i plan studiów nie wskazuje na zachowanie takich proporcji, które są wymagane standardami. Z planów studiów stacjonarnych wynika, że tylko 440 godzin z grona przedmiotów do wyboru student musi zrealizować, aby wypełnić program i osiągnąć wymaganą przepisami liczbę punktów ECTS. Poproszone, w trakcie wizytacji, o wyjaśnienie tej sytuacji, władze Wydziału przyznały, że do ogólnej puli przedmiotów do wyboru zostały zaliczone: wykłady fakultatywne w liczbie 440 godzin, języki obce w liczbie 120 godzin, wf w liczbie 60 godzin, proseminaria i seminaria w liczbie 120 godzin, oraz wybór między przedmiotami humanistycznymi 60 godzin. Sposób takiego wyliczenia nie jest zgodny z treścią § 3 pkt.3 powoływanego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia, który mówi, że plan studiów i program nauczania, powinien umożliwić studentowi wybór treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% godzin zajęć, ale przy zagwarantowaniu pełnej realizacji treści kształcenia. Trudno przyjąć za zasadne stanowisko, że student dokonuje wyboru przedmiotu w ramach treści kształcenia, bo szeroka oferta zajęć na wf umożliwia wybór między aikido, aerobikiem i pływaniem. Proporcje zajęć do wyboru w stosunku do ogólnej liczby zajęć muszą ulec zmianie, jeśli kształcenie ma być zgodne z obowiązującymi standardami.

Wszystkie wymagane standardami treści programowo zostały uwzględnione w poszczególnych grupach przedmiotów, a w niektórych przypadkach, jak np. w grupie treści podstawowych, w zakresie prawa administracyjnego, w grupie treści kierunkowych, w zakresie prawa Unii Europejskiej, wyraźnie wzbogacone i rozwinięte w kierunku ważnym z punktu widzenia współczesnego kształcenia na kierunku prawo. To jest niewątpliwa zaleta programu, podobnie jak i bogata oferta przedmiotów fakultatywnych, licząca ponad sześćdziesiąt przedmiotów, o niekwestionowanej przydatności dla wykształcenia prawniczego i pozwalająca studentom na budowanie w sposób zindywidualizowany programu kształcenia.

Zastrzeżenia, z punktu widzenia określonych standardami treści kształcenia, można mieć jedynie wobec braku przedmiotów, które zawierają treści dotyczące własności intelektualnej i prawa wyznaniowego. Są one w standardach wymienione w części V pkt. 3 załącznika nr 85 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. Nie wiadomo też, z jakiego powodu realizowany we wcześniejszych programach przedmiot „prawo ochrony środowiska” został zastąpiony przedmiotem „finansowe aspekty ochrony środowiska”.

Sekwencja przedmiotów realizowanych w planach studiów nie budzi zastrzeżeń. Dotyczy to głównie przedmiotów z grupy treści podstawowych i tych przedmiotów z grupy treści kierunkowych, które są włączone do programu studiów jako przedmioty obowiązkowe. Wątpliwości budzi układ przedmiotów fakultatywnych i ich oferowanie na poszczególnych latach studiów. Wykaz przedmiotów zakwalifikowanych jako przedmioty fakultatywne na poszczególnych latach i semestrach studiów – jak stwierdzono w raporcie samooceny - ustala Rada Wydziału na podstawie wniosków pracowników (zawierających sylabus oraz szczegółowy program przedmiotu opracowane według wzoru obowiązującego na Wydziale Prawa i Administracji) zaopiniowanych przez kierowników katedr (opinia powinna zawierać w szczególności uzasadnienie umieszczenia przedmiotu na danym etapie kształcenia – roku i semestrze studiów).

Przedmioty fakultatywne są oferowane od II semestru studiów. Na kolejnych semestrach studenci, jak to wynika z planów mają zrealizować po dwa przedmioty, a na ostatnich czterech semestrach po trzy. Przedmioty fakultatywne są oferowane według niezbyt jasnego klucza (powinno to wynikać z sylabusów), który wskazuje, że np. przedmiot „filozofia prawa” może być wybrany już na pierwszym roku studiów. Takie umiejscowienie nie wydaje się być dobrym rozwiązaniem. Można mieć również wątpliwości, czy uzasadnione jest skumulowanie ich liczby na ostatnim roku studiów.

Z przedstawionych programów i planów nie wynika w sposób jasny jak realizowany jest problem internacjonalizacji kształcenia, w jakiej formie wykłady prowadzone przez przedstawicieli zagranicznych ośrodków naukowych są włączone (formalnie) do programu i planu studiów, w jakim zakresie organizowane są wykłady obcojęzyczne.

Z treści raportu, w części dotyczącej współpracy zagranicznej, ale także z innych dokumentów, np. informacji dotyczącej współpracy z wykładowcami z USA nominowanymi przez Centem of International Legal Studies w Salzburgu, wynika, że na Wydziale jest

wprowadzana angielskojęzyczna oferta dydaktyczna w ramach Kursu Prawa Porównawczego. Poza wspomnianą propozycją niezwykle wartościowym uzupełnieniem oferty dydaktycznej WPiA UMK jest kontynuowana od wielu lat współpraca z Uniwersytetem w Cambridge, sprowadzająca się do prowadzenia na Wydziale Kursu z zakresu prawa brytyjskiego oraz europejskiego. Pomimo zmiany formuły wspomnianej współpracy w 2010 r. (która obecnie firmowana jest przez Fundację ds. Kształcenia Ustawicznego i trwa 1 rok akademicki) nie maleje zainteresowanie tą propozycją. Uczestnicy kursu, po spełnieniu wszystkich wymogów formalnych otrzymują oficjalny certyfikat. Mimo, iż przedmioty objęte Kursem posiadają status przedmiotów fakultatywnych w rozumieniu planów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, jednak z odpowiednio wyższą punktacją ECTS a zaliczenie wykładu równoznaczne jest z uzyskaniem 6 punktów ECTS, natomiast zaliczenie konwersatorium – z uzyskaniem 4 punktów ECTS, (tak wynika z regulaminu kursu przyjętego na podstawie uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji UMK z dnia 17 czerwca 2003 r.) nie są one zaliczane do programu i planu studiów, wraz z zaliczeniem przypisanej im punktacji ECTS. Ta kwestia wymaga wyjaśnienia.

Wątpliwości nie budzi realizacja internalizacji kształcenia w ramach wymiany, w programie Sokrates/Erasmus. Decyzje przyznające studentom wyjeżdżającym tryb indywidualnej organizacji studiów oraz tryb przenoszenia osiągnięć są prawidłowe.

Wnioski:

Program kształcenia i plany studiów konfrontowane z obowiązującymi standardami nie pozwalają na sformułowanie jednolitej oceny. Generalnie spełniają wymagania takie, które wyznaczają standardy, (ilość godzin, proporcje między wykładami a innymi formami zajęć), ale również pojawiają się takie rozwiązania, które w sposób wyraźny od standardów odbiegają.

Niewątpliwą zaletą programu jest poszerzenie treści kształcenia w wybranych grupach przedmiotów w stosunku do standardów, podobnie jak i bogata oferta przedmiotów fakultatywnych, licząca ponad sześćdziesiąt przedmiotów, o niekwestionowanej przydatności dla wykształcenia prawniczego.

Zastrzeżenia, z punktu widzenia określonych standardami treści kształcenia, można mieć jedynie wobec braku przedmiotów, które zawierają treści dotyczące własności intelektualnej i prawa wyznaniowego.

Proporcje zajęć do wyboru w stosunku do ogólnej liczby zajęć muszą ulec zmianie, jeśli kształcenie ma być zgodne z obowiązującymi standardami.

Wątpliwości budzi układ przedmiotów fakultatywnych i ich oferowanie na poszczególnych latach studiów.

1.4 Ocena systemu ECTS.

W raporcie samooceny stwierdzono, że obowiązujący na kierunku prawo system punktowy uwzględnia przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta, jak również inne regulacje prawne i standardy w tym zakresie (s.36). Student otrzymuje punkty ECTS za zaliczenie każdego z przedmiotów, praktyk, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego. Student uzyskuje punkty ECTS przypisane danemu przedmiotowi, jeżeli spełni wszystkie wymagania określone w planie studiów oraz osiągnie założone efekty kształcenia.

Faktycznie można stwierdzić jedynie, że w planach studiów są przypisane poszczególnym przedmiotom punkty ECTS w takiej liczbie, aby w skali rocznej bilansowały się w wymiarze 60 punktów, a w całym okresie studiów 300 punktów. Przypisanie tych punktów formalnie następuje, jak można się domyślić, wraz z zatwierdzeniem przez Radę Wydziału planów studiów na kolejny rok akademicki.

Zarówno z raportu samooceny, jak i z rozmów z władzami Wydziału wynika, że brak jest uchwały Rady Wydziału dotyczącej sposobu (wag elementów składowych) przyznawania punktacji ECTS poszczególnym przedmiotom i innych form aktywności studenta, które mogą być uwzględniane w procesie kształcenia (np. kształcenie praktyczne w ramach kliniki prawa). Bez takiego systemu nie da się wyjaśnić, dlaczego przedmiot „prawo handlowe” (W – 45 godz.; [E]; ćw. – 15 godz. [zal.]) ma zaliczone 6 punktów ECTS, o jeden więcej w stosunku do przedmiotu „prawo materialne Unii Europejskiej” (W – 30 godz.; [E]), który ma zaliczone 5 punktów ECTS.

Wniosek:

System ECTS wymaga opracowania i wdrożenia.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Studenci pozytywnie oceniają dostępność pracowników uczelni. Konsultacje wyznaczone są w dogodnych terminach i rzadko zdarza się by były odwoływane. Dodatkowo, istnieje możliwość kontaktowania się z pracownikami za pomocą poczty elektronicznej.

Sylabusy oraz zasady zaliczania przedmiotów są podawane na pierwszych zajęciach oraz udostępniane na tablicy informacyjnej lub w Internecie. Co do zasady nie zdarza się, by były zmieniane, choć studenci informują o przypadkach zaostżania kryteriów oceniania w czasie trwania roku akademickiego.

Studenci posiadają zastrzeżenia co do planu studiów i programu nauczania. Postulują, aby położyć większy nacisk na elementy praktyki zawodów prawniczych, a ograniczyć liczbę przedmiotów historyczno- i teoretycznoprawnych.

Studenci są ogólnie przydzielani do grup zajęciowych (tzw. grupy dziekańskie), w związku z czym mają niewielką swobodę w kształtowaniu własnego harmonogramu zajęć. Dodatkowo, skarżą się oni na długie przerwy pomiędzy zajęciami.

Studenci negatywnie oceniają procedurę zapisywania się na seminaRIA magisterskie. Pomimo ogólnie określonych zasad postępowania, pracownicy naukowI samodzielnie prowadzą zapisy na seminaRIA, co ostatecznie skutkuje zamieszaniem i brakiem informacji na temat dostępnych miejsc w grupach seminaryjnych.

Studenci pozytywnie oceniają dostępność i godziny otwarcia czytelni wydziałowej oraz biblioteki. Pozytywnie oceniany jest ich księgozbiór.

Praca i godziny otwarcia dziekanatu zostały ocenione, co do zasady, pozytywnie.

Władze uczelni i wydziału oraz inne osoby odpowiadające za indywidualne sprawy studenckie są dostępne podczas wyznaczonych dyżurów.

Wnioski:

Uczelnia jedynie częściowo zapewnia studentom pomoc naukową i dydaktyczną.

Działalność i zasoby biblioteki są oceniane pozytywnie.

Program i plan studiów oraz treść przekazywana na zajęciach są w opinii studentów częściowo przestarzałe.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

System oceny weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta, jest w zasadniczym wymiarze określony w Regulaminie studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wprowadzony Uchwałą nr 26 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 27 marca 2007 r. znowelizowany Uchwałą nr 39 z dnia 29 kwietnia 2008 r. oraz Uchwałą nr 68 z dnia 23 czerwca 2009 r. Wydziały, w ramach przyjętego systemu, mają autonomię pozwalającą na przyjmowanie szczegółowych rozwiązań, dostosowujących go do konkretnych kierunków kształcenia (np. ustalanie na podstawie § 22 Regulaminu okresu zaliczeniowego, którym może być semestr albo rok akademicki - uchwałą w tej sprawie podejmuje rada wydziału). Również prowadzący zajęcia mają swobodę w ustalaniu warunków uzyskania zaliczenia zajęć, a w przypadku przedmiotów kończących się egzaminem, egzaminator podaje zakres i formę egzaminu.

Praktyczna-Praktyczne wykorzystanie tego systemu jest po stronie prowadzących zajęcia, oni ustalają konkretne warunki oceny etapowych i końcowych osiągnięć studentów. Wiedzę na temat szczegółowych zasad zaliczenia poszczególnych przedmiotów, możemy uzyskać z informacji zawartych w sylabusach. W większości z nich opis ten jest zbyt lakoniczny, w istocie nie zawierający informacji wykraczającej poza ogólną treść planu studiów i programu kształcenia (na przykład w sylabusie z postępowania administracyjnego i sądowo-administracyjnego o formie zaliczenia przedmiotu czytamy: forma zaliczenia – egzamin, wymagania – „znajomość zagadnień prezentowanych na wykładzie i ćwiczeniach oraz w zalecanych podręcznikach”). W większości sylabusów brak jest powiązania mechanizmu zaliczania ćwiczeń, seminariów oraz oceny osiągnięć studenta z metodami dydaktycznymi, z celami kształcenia, na które prowadzący zajęcia kładł szczególny nacisk. Brak, z reguły, opisu oczekiwanej od studenta pracy własnej, a także rozliczania go z rzeczywiście wykonanej pracy i jej efektów w ramach danego przedmiotu. Jest to kwestia wymagająca uporządkowania i poprawienia, bo faktycznie, jak wskazuje na to kontrola wrywkowa, np. sposobu oceniania na egzaminie z przedmiotu „prawo rodzinne i spadkowe”, forma oceny w postaci egzaminu pisemnego, składającego się zarówno z kasusów, odpowiednio skonstruowanych pytań, pozwala odtworzyć to, że wykładowca kładzie nacisk na nabycie umiejętności logicznego i kompleksowego podejścia do prawa i jego instytucji, docenia walor kształcenia przez analizę orzecznictwa a nie tylko przyswojenia

obowiązujących przepisów. Jak na to wskazuje omawiany przykład proces oceny jest jak najbardziej prawidłowy, ale nie został „uzewnętrzniony” w sylabusie. Odrębny problem, związany z omawianymi zagadnieniami, dotyczy przedmiotów fakultatywnych, gdzie podstawą zaliczenia jest obecność na zajęciach i tylko obecność na zajęciach. Te wykłady są zaliczane bez oceny. W zakresie tych wykładów trudno mówić o weryfikacji osiągnięć studenta. Ten element systemu oceny wymaga głębokiego przemyślenia i korekty.

Wnioski:

Z punktu widzenia konstrukcji, system oceny weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta należy ocenić bardzo dobrze. Jego największą zaletą jest elastyczność, przejawiająca się między innymi w możliwości zaliczenia zajęć na podstawie wykonanych przez studenta prac badawczych (§ 27 pkt. 3 Regulaminu). Jest to system nowoczesny, odpowiadający dokonującym się zmianom w systemie kształcenia.

Bardzo ważnym elementem jest monitorowanie systemu ocen weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta przez analizę jego praktycznego zastosowania. Przedstawiona przez władze Wydziału dokumentacja wskazuje, że przedmiotem zainteresowania jest nie tylko zbiorcza analiza wyników egzaminów poszczególnych przedmiotów w ramach konkretnych sesji, ale również bardzo rozbudowane statystyki dotyczące wszystkich ocen, według ich pełnej skali, uzyskane na wszystkich terminach egzaminacyjnych. Przedstawiane w formie graficznej wyniki tej analizy są doskonałym materiałem do dyskusji nad system oceny weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta, ale także niezwykle pomocne w badaniu zależności między proponowanymi metodami kształcenia a efektywnością procesu dydaktycznego. Te działania zasługują na pochwałę.

Zalecane jest uporządkowanie i poprawienie informacji o stosowaniu systemu ocen przez poszczególnych wykładowców, która powinna być zamieszczona w sylabusie.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Władze Wydziału przykładają dużą wagę do problemu odsiewu, prowadzą systematyczne analizy dotyczące skali i przyczyn. Liczbowa skala odsiewu na kolejnych latach studiów nie jest równa. Różnice, i to znaczące, występują również między poszczególnymi formami studiów. O ile podstawowa tendencja sprowadza się do tego, że najwięcej skreśleń występuje w trakcie i po pierwszym roku studiów (niezależnie od formy

studiów), to istnieje wyraźna różnica między studiami stacjonarnymi (około 12% studentów jest skreślonych po pierwszym roku na studiach stacjonarnych, a ponad 45% na studiach niestacjonarnych). Jest to wynikiem traktowania pierwszego roku studiów jako zasadniczego selekcyjnego sita, zwłaszcza w odniesieniu do studiów niestacjonarnych.

Dane liczbowe dotyczące odsiewu studentów na poszczególnych latach studiów w roku akademickim 2009/2010 przedstawia tabela:

Poziomy i formy Studiów	Liczba studentów	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	VI rok	Razem
Jednolite studia magisterskie stacjonarne	przyjętych	326	300	274	286	252	-	1438
	skreślonych	39	6	5	3	10	-	63
Jednolite studia magisterskie niestacjonarne	przyjętych	264	230	257	274	317	-	1342
	skreślonych	120	25	26	10	105	-	286

Poza danymi liczbowymi, w raporcie samooceny przedstawiono bardzo dokładną i wnikliwą analizę przyczyn aktualnego stanu rzeczy, wskazując między innymi, na takie okoliczności, które można uznać za typowe dla wszystkich wydziałów prowadzących studia na kierunku prawo, a mianowicie, że część studentów I roku prawa nie jest w stanie sprostać stawianym im wymaganiom i że dotyczy to przede wszystkim studiów niestacjonarnych, gdzie przy przyjęciu na studia nie występują mechanizmy selekcyjne. W przedstawionej analizie wyjaśniono również zjawisko wzrostu liczby skreślanych studentów po ostatnim (piątym) roku studiów. Jest to przede wszystkim konsekwencją przyjętych w Uniwersytecie rozwiązań prawych, zgodnie z którymi, student zobowiązany jest do złożenia pracy dyplomowej w terminie uzgodnionym z opiekunem, jednak nie później niż 10 dni przed zakończeniem ostatniego semestru studiów, tj. do dnia 20 września. Wprawdzie na wniosek studenta lub opiekuna dziekan może wydłużyć termin złożenia pracy dyplomowej, ale tylko o jeden miesiąc. W stosunku do studenta, który nie złożył pracy dyplomowej w wymienionych wyżej terminach dziekan podejmuje decyzję o skreśleniu z listy studentów.

Wnioski:

Przedstawione informacje pozwalają na stwierdzenie, że Wydział w sposób pełny i bardzo wnikliwy monitoruje skalę i przyczyny odsiewu zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Pozwala to również wysnuć wniosek, że na ocenianym Wydziale jest

utrzymywany wysoki standard kształcenia, również za cenę ograniczonych wpływów finansowych od studentów niestacjonarnych.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych - magisterskich wypada dobrze. Niemniej mankamentem niektórych prac magisterskich jest ich niedopracowanie pod względem formalnym: nieudolna systematyzacja źródeł prawa (w wykazie), nie uwzględnia się ich hierarchii, brak chronologii w układzie źródeł prawa, nieporadność w konstrukcji przypisów. Ta strona prac magisterskich wymaga szczególnej uwagi promotorów, gdyż oni ponoszą odpowiedzialność za poziom kultury pisarskiej (i zawodowej) absolwentów.

Zasady dyplomowania na jednolitych studiach magisterskich na kierunku prawo są precyzyjnie określone. Regulacje zawarte są w Regulaminie studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (uchwała Nr 26 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie Regulaminu studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), zarządzeniu nr 59 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 28 maja 2009 r. w sprawie procedury ukończenia studiów wyższych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, uchwale Rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie sposobu zatwierdzania tematów prac dyplomowych i zarządzeniu Dziekana Wydziału Prawa i Administracji z dnia 1 marca 2001 r. w sprawie przeprowadzania egzaminów dyplomowych.

Od strony formalnej jest to uregulowanie precyzyjne i jednoznaczne. Wysoko ocenianej stronie formalnej systemu dyplomowania dorównują przyjęte rozwiązania merytoryczne. Największe zalety systemu dyplomowania sprowadza się do przyjęcia następujących rozwiązań:

- Przygotowanie bardzo bogatej i różnorodnej tematycznie oferty seminariów. Dla studentów studiów stacjonarnych rozpoczynających seminarium w roku akademickim 2010/2011 oferta obejmowała 35, zaś dla studentów studiów niestacjonarnych 34 seminaria.

- Powierzenie funkcji opiekuna pracy w ramach proseminariów i seminariów magisterskich wyłącznie nauczycielom akademickim posiadającym tytuł naukowy profesora bądź stopień naukowy doktora habilitowanego, co gwarantuje zapewnienie właściwego poziomu merytorycznego i formalnego przygotowywanych prac. (Jedynie wyjątkowo dopuszcza się sytuację, w której zajęcia w ramach proseminarium prowadzi nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora).
- Racjonalna liczebność grupy seminaryjnej, która nie może być mniejsza niż trzech studentów i większa niż piętnastu studentów.
- Przyjęcia zasady zatwierdzania tematów prac niezwłocznie po ich ustaleniu, nie później niż do końca listopada w ostatnim roku studiów.
- Przygotowanie do egzaminu dyplomowego. Zagadnienia na egzamin dyplomowy dla uczestników seminarium dyplomowego przygotowuje opiekun pracy i przedstawia je do zatwierdzenia kierownikowi katedry nie później niż do końca semestru poprzedzającego ostatni semestr studiów. Zagadnienia na egzamin dyplomowy dla uczestników seminariów dyplomowych prowadzonych przez kierowników katedr zatwierdza dziekan. Zatwierdzone zagadnienia egzaminacyjne są podawane do wiadomości uczestników seminarium dyplomowego na początku ostatniego semestru studiów.
- Niezależnie od tego, że do obowiązków promotora należy poinformowanie studentów przygotowujących pracę o zakazie popełniania plagiatu oraz odpowiedzialności prawnej związanej z popełnieniem plagiatu, a także kontrolowanie postępów studentów w przygotowywaniu pracy, w celu wyeliminowania możliwości popełnienia plagiatu, student składa:
 1. Oświadczenie, że praca została napisana samodzielnie i nie była wcześniej przedmiotem procedur uzyskania tytułu zawodowego, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do w/wym. zarządzenia nr 59,
 2. Oświadczenie o całkowitej zgodności wersji elektronicznej z drukowaną, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do w/wym. zarządzenia nr 59,

Egzamin dyplomowy (magisterski) odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana. W skład komisji wchodzi: dziekan lub prodziekan lub kierownik studiów jako przewodniczący, opiekun pracy dyplomowej oraz recenzent reprezentujący dyscyplinę

naukową właściwą ze względu na temat pracy dyplomowej i posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Jedynie w uzasadnionych przypadkach komisji przewodniczący powołany przez dziekana nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Student otrzymuje co najmniej trzy pytania, w tym jedno z zakresu przygotowanej pracy dyplomowej (magisterskiej).

Ocena z egzaminu dyplomowego stanowi średnią arytmetyczną ocen uzyskanych za odpowiedzi na poszczególne pytania. Praca dyplomowa jest oceniana przez opiekuna pracy i jej recenzenta na sformalizowanym druku recenzji, obejmującym między innymi ocenę merytoryczną i formalną ocenianej pracy. Ostateczna ocena pracy stanowi średnią arytmetyczną ocen wystawionych przez opiekuna i recenzenta.

Ostateczny wynik studiów stanowi suma: 0,6 średniej arytmetycznej wszystkich pozytywnych ocen z egzaminów i zaliczeń uzyskanych w ciągu całego okresu studiów, 0,2 oceny pracy dyplomowej oraz 0,2 oceny egzaminu dyplomowego. W dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik studiów zgodnie z zasadą: do 3,49 - dostateczny, 3,50 do 3,83 - dostateczny plus, 3,84 do 4,16 - dobry, 4,17 do 4,50 - dobry plus, powyżej 4,50 - bardzo dobry.

Wnioski:

System dyplomowania, zasady przygotowania prac magisterskich i przygotowania do egzaminów dyplomowych na kierunku prawo wizytowanego Wydziału zasługuje na wyróżnienie i pochwałę. W kontekście dokonanej pozytywnej oceny losowo wybranych prac dyplomowych wyróżnić należy rzetelny sposób ich recenzowania. Biorąc pod uwagę zarówno stronę merytoryczną jak i formalną ocenianych prac, stwierdzić należy, że są bardzo dobrze przygotowane. Tematy prac są nie tylko zbieżne z kierunkiem studiów, ale równocześnie, przez problemowe podejście, ich przygotowanie jest ważnym uzupełnieniem wykształcenia prawniczego.

Uwagi krytyczne dotyczą strony formalnej przygotowywania recenzji.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Zdefiniowane efekty kształcenia, których charakterystyka i ocena była już analizowana w pkt 1.1 i 1.3 niniejszej części raportu, są zgodne z zalecanymi efektami kształcenia zawartymi w standardach. Dotyczy to, zarówno wyznaczonego standardami zasobu wiedzy uzyskiwanej przez studenta prawa w trakcie studiów, rozumienia podstawowych pojęć, kategorii i instytucji prawnych, posługiwania się nimi przy interpretacji prawa i przy jego stosowaniu. Zdefiniowanym efektem kształcenia jest również wyznaczenie takiego zasobu wiedzy, umiejętności i kompetencji, który przygotowuje, ale również pozwala absolwentowi na samodzielne poszerzenie przygotowania do kontynuowania kariery w tradycyjnych zawodach prawniczych, przede wszystkim do uzyskania dostępu do różnych aplikacji.

Wnioski:

Oceniając pod tym kątem program kształcenia, zarówno z punktu widzenia treści oraz przeznaczonej dla ich realizacji liczby godzin, należy stwierdzić, że jest adekwatny. Konstrukcja programu pozwala na realizację wysoce zindywidualizowanej (w granicach kanonu wyznaczonego standardami) ścieżki kształcenia. Godne podkreślenia jest to, że propozycje programowe, ~~dotyczy~~ dotyczą to przede wszystkim poszerzonych wykładów na temat wykładni prawa i zasad argumentacji prawniczej, a to jest jeden z najważniejszych aspektów interpretacji prawa, jego rozumienia i stosowania.

Zalecane jest poszerzenie oferty programowej w zakresie niektórych przedmiotów dogmatycznych związanych z prawem ochrony środowiska, szeroko rozumianym prawem ochrony własności intelektualnej, co pozwoli uzupełnić zalecenia wynikające ze standardów oraz uzupełni kwalifikacje i umiejętności absolwentów w ważnym współcześnie obszarze prawnych regulacji.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Podstawowa charakterystyka stosowanych metod dydaktycznych może być dokonana na podstawie analizy treści sylabusów. Z ich analizy wynika, że preferowane są zróżnicowane metody dydaktyczne w zależności od rodzaju zajęć. W prowadzonych wykładach, praktycznie nie wskazuje się na stosowane metody dydaktyczne. W sylabusach myli się

rodzaj zajęć z opisem stosowanych metod dydaktycznych. Przykłady: *Prawoznawstwo*, metoda – wykład, *powszechna historia państwa i prawa* – wykład. *publiczne prawo gospodarcze* – metoda wykładowa, *postępowanie administracyjne i sądowo-administracyjne* – wykład, *prawo instytucjonalne Unii Europejskiej* – metoda opisowa, *prawo zobowiązań* - prezentacja objętych programem zagadnień przez prowadzącego.

Podstawą prowadzenia wykładu jest ustna prezentacja zagadnień stanowiących treść wykładu. Skuteczność tej metody jest w bardzo dużym stopniu zależna od sposobu prezentacji treści. Jak stwierdzono w trakcie hospitacji zajęć, ta tradycyjna metoda sprawdza się nawet w odniesieniu do tak trudnego przedmiotu jak logika – wykład był prowadzony w sposób bardzo interesujący, zrozumiały i przyciągający uwagę studentów. Tej podstawowej metody dla realizacji przedmiotów prawniczych nie można kwestionować, niemniej jednak, również w jej ramach można wymagać bardziej precyzyjnego opisu sposobu prowadzenia zajęć oraz wprowadzania możliwych do zastosowania dodatkowych metod.

W trakcie spotkania z pracownikami wizytowanej jednostki problem metod dydaktycznych był poruszany. W trakcie dyskusji pojawiły się wypowiedzi pracowników broniących „tradycyjnej” formy wykładu w opozycji do często postulowanych propozycji wykorzystania formy wizualnej, głównie w postaci prezentacji planszowej opracowywanej w programie „power point”. Argumentowano, że w wyjaśnianiu np. skomplikowanych instytucji prawnych, wymagających dużego skupienia słuchaczy, ten typ prezentacji nie jest skuteczny, bo rozprasza uwagę studentów. Trafność doboru metody prezentacji niewątpliwie zależy od przekazywanej treści, i prowadzący wykłady ten fakt powinni uwzględniać. Sale wykładowe są wyposażone w sprzęt audiowizualny, a więc część wykładowców powinna w większym stopniu wykorzystywać istniejące w tym zakresie możliwości, zwłaszcza, gdy charakter wykładu lub konkretne treści przekazywane w jego ramach sugerują zastosowanie takich metod.

W grupie przedmiotów, dla których prowadzone są ćwiczenia proponowane metody dydaktyczne są w wielu wypadkach interesujące i trafnie dobrane do realizacji treści programowych. Przykładowo: *prawoznawstwo* wykład konwersacyjny, metody aktywizujące, referaty, praca z tekstem; *prawo cywilne (część ogólna i prawo rzeczowe)* dyskusja, tłumaczenie zagadnień, omawianie orzeczeń, rozwiązywanie kazuś, uzupełnione o kurs na platformie internetowej modle; *historia państwa i prawa polskiego* praca z tekstem źródłowym i w oparciu o materiały pomocnicze (mapy, foliogramy, schematy, statystyki),

dyskusja; *prawo pracy* wykład, dyskusja, metoda symulacyjna połączona z ćwiczeniami retorycznymi. Zdarzają się jednak i takie przedmioty, np. *prawo konstytucyjne*, dla których proponowana w sylabusie metoda zajęć jest charakteryzowana jako „ćwiczenia”. Takie oczywiste uchybienia muszą być usunięte.

Proporcja liczby godzin między wykładami a innymi formami realizacji przedmiotów jest zachowana, odpowiada standardom kształcenia, a to umożliwia aktywizację studentów w procesie dydaktycznym.

Wydział, do tej pory, nie stworzył możliwości studiowania prawa w oparciu o platformę e-learningu. Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem zasad i wdrożeniem technik kształcenia na odległość z wykorzystaniem współczesnych technologii informatycznych. Mają one w części zastąpić dotychczas prowadzone zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich w celu lepszego wykorzystania czasu studentów. Zgodnie z kompetencjami, dziekan może wyrazić zgodę na studiowanie w trybie Indywidualnej Organizacji Studiów w szczególności studentom, którzy są niepełnosprawni. Praktyka wskazuje, że takie decyzje są podejmowane przez władze dziekańskie, co umożliwia tej grupie studentów w sposób zindywidualizowany realizację programu, a prowadzącym zajęcia dostosowanie metod do jego realizacji. *Collegium Iuridicum Novum* przystosowane jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy dla wózków, windy, toalety, wydzielone miejsca w salach).

Wnioski:

Generalna ocena stosowanych metod dydaktycznych jest pozytywna. Zalecane jest uporządkowanie i poprawienie informacji o stosowanych metodach dydaktycznych przez poszczególnych wykładowców, która powinna być zamieszczona w sylabusie. Wprowadzanie innowacyjnych metod oraz wdrożenie platformy e-learningu.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Zespołowi Wizytującemu przedstawiono dokumentację, która zawiera komplet sylabusów do przedmiotów realizowanych w formie wykładu, ćwiczeń i innych, na studiach stacjonarnych niestacjonarnych. Sylabusy, przygotowane według ujednoliczonego wzoru obejmującego wszystkie wymagane elementy, ~~które są zawarte w pkt. 8 Załącznika do~~

[Uchwały nr 5001/2008 Prezydium Państwowej Komisji akredytacyjnej z dnia 3 lipca 2008 r.](#)

komplet sylabusów jest dostępny dla studentów na stronie internetowej Wydziału.

Sylabusy od strony formalnej zostały przygotowane poprawnie. Struktura nie budzi zastrzeżeń. Uwagi krytyczne dotyczą treści poszczególnych elementów, przy uwzględnieniu dużego zróżnicowania między konkretnymi sylabusami. Występujące różnice między poszczególnymi sylabusami w zakresie opisu treści programowych (treści kształcenia wraz z przypisaną mu liczbą godzin) są niewielkie i wymagają uzupełnienia tam, gdzie zostały przedstawione zbyt lakonicznie, np. przedmiot *postępowanie karne*, wykład realizowany w wymiarze 60 godzin. Generalnie, większość sylabusów wymaga poprawy i uzupełnienia w tych częściach, które odnoszą się do takich kwestii jak: cele przedmiotu, gdzie powinien być określony zakres wiedzy, umiejętności i postaw (deskryptorów efektów kształcenia) niezbędnych do zaliczenia przedmiotu, określenie formy i warunków zaliczenia, określenia stosowanych metod dydaktycznych.

Wnioski:

Sylabusy od strony formalnej są poprawne. Nie spełniają określonych w przepisach wymagań co do treści.

Zalecana jest poprawa treści sylabusów, niezależnie od tego, że aktualne zmiany w przepisach będą wymagały bardziej rozbudowanej formy (krajowe ramy kwalifikacji); wprowadzanie uzupełnień do treści sylabusów może być wykorzystane do budowania w przyszłości wymaganych form charakterystyki przedmiotu i efektów kształcenia.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

W wizytowanej jednostce, praktyki są realizowane zgodnie z obowiązującymi standardami, stanowią integralną część programu i planu nauczania

Szczegółowe zasady odbywania praktyk studenckich reguluje Zarządzenie Nr 100 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 10 sierpnia 2009 r. w sprawie zasad odbywania praktyk studenckich oraz Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 15 września 2009 r. w sprawie zasad odbywania praktyk studenckich przez studentów studiów pierwszego stopnia na kierunkach administracja i europeistyka oraz studentów jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo. Studenci jednolitych studiów magisterskich (stacjonarnych i niestacjonarnych) na kierunku prawo są zobowiązani do

obywania jednej praktyki wakacyjnej lub śródrocznej praktyki po ukończeniu drugiego roku studiów. Praktyka wakacyjna trwa 3 tygodnie przypadające w okresie od lipca do końca września, zaś praktyka śródroczna trwa 15 dni roboczych przypadających w okresie od października do końca czerwca. Od strony formalnej, przygotowania organizacyjnego oraz określenia celów, prowadzenie praktyk zasługuje na wysoką ocenę. Ramowy plan praktyk studenckich (Załącznik nr 3 do Uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 15 września 2009 r. w sprawie zasad odbywania praktyk studenckich) określa czego oczekuje się od studentów odbywających praktyki, wskazuje preferowane miejsca do ich odbywania, określa cele praktyk i przykładowe realizowane zadania w czasie ich odbywania. Odpowiedzialnym za praktyki jest na wydziale Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk Studenckich. Podstawą odbycia praktyki może być porozumienie (umowa) o prowadzeniu praktyk z podmiotami administracji publicznej lub z podmiotami gospodarczym, ~~zwanymi dalej zakładami pracy,~~ zawarte przez Pełnomocnika Dziekana ds. Praktyk Studenckich, reprezentującego Dziekana Wydziału Prawa i Administracji lub skierowanie na praktykę, wystawione przez Pełnomocnika Dziekana ds. Praktyk Studenckich. Z przedstawionych dokumentów wynika, że takie porozumienia są podpisywane głównie z organami wymiaru sprawiedliwości. Ważnym elementem, z punktu widzenia organizacyjnego, jest przedkładanie Dziekanowi Wydziału okresowych informacji o przebiegu praktyk dla kierunku prawo. Określenie celów i przykładowych zadań jest ważne dla podmiotów przyjmujących studentów na praktykę z punktu widzenia pracodawcy, gdyż nakreśla krąg zasadniczych umiejętności, które student powinien nabyć w trakcie praktyki, a to ułatwia przebieg i zorganizowanie pracy praktykanta. Jest to również ważne z punktu widzenia uzupełnienia programu kształcenia, nabycia umiejętności liczących się dla przyszłego pracodawcy.

Wnioski:

Realizacja praktyk prawidłowa.

Ten realizowany aspekt kształcenia zakłóca jedynie brak zorganizowanego systemu kontroli odbywanych praktyk. W rozmowie z pełnomocnikiem uzyskano informację, że kontrola jest prowadzona głównie przez kontakt telefoniczny z podmiotem zapewniającym praktykę. Wskazana byłaby forma kontroli bezpośredniej, oczywiście wyrywkowej, głównie nie dla „sprawdzania” studentów, ale pod kątem realizowania celów praktyki.

Zalecane jest również rozważenie przyznawanej liczby punktów ECTS za praktykę. Władze Wydziału uznały, że za odbycie praktyki student otrzymuje 9 punktów ECTS, które zostają przypisane do dziesiątego semestru. Zaliczenia praktyki dokonuje Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk Studenckich dla Kierunku Prawo. Zważywszy, że zgodnie ze standardami za przygotowanie pracy magisterskiej student otrzymuje 20 punktów ECTS (również w semestrze dziesiątym), występuje duże skumulowanie tych punktów, a dodatkowo, plan studiów przewiduje trzy przedmioty fakultatywne i seminarium, którym również są przypisane punkty ECTS.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizacja studiów na wizytowanej jednostce jest wynikiem regulacji przyjętych w skali całej uczelni. Podstawowym aktem jest uchwała nr 47 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dnia 26 maja 2009 r. w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych z późn. zm. (tekst jednolity – Obwieszczenie Nr 1 Rektora UMK z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie tekstu jednolitego Uchwały Nr 47 Senatu UMK z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych).

Zgodnie z § 3 tej uchwały wykłady i seminaria dyplomowe są prowadzone przez pracowników z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego. W uzasadnionych wypadkach dziekan może powierzyć, po uprzednim zasięgnięciu opinii rady wydziału, prowadzenie tych zajęć, nauczycielom posiadającym stopień doktora.

Wykłady odbywają się grupach obejmujących wszystkich studentów danego roku studiów (około 300 osób), z tym, że wykład fakultatywny uruchamiany jest wyłącznie w przypadku, gdy zostanie on wybrany przez co najmniej 40 studentów, zaś wykład do wyboru jest uruchamiany, gdy zostanie on wybrany przez co najmniej 30 % studentów danego roku studiów. Liczebność grup ćwiczeniowych ustala się według następującej zasady: liczbę studentów danego roku i kierunku studiów dzieli się przez 30, a jeżeli reszta jest większa od zera, dodaje się jedną grupę, co w praktyce oznacza, że grupa ćwiczeniowa nie liczy więcej niż 30 studentów. Liczebność grupy konwersatoryjnej nie może przekraczać liczebności

dwóch grup ćwiczeniowych. Grupa seminaryjna może liczyć od 3 do 15 studentów. Natomiast zajęcia prowadzone w formie laboratorium są organizowane w grupach 15-osobowych.

Zarządzeniem Dziekana Wydziału Prawa i Administracji z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych na Wydziału Prawa i Administracji UMK uregulowano, między innymi, zasady postępowania w przypadku konieczności dokonania zmian w rozkładach zajęć, zwłaszcza w przypadkach uzasadnionej nieobecności nauczyciela akademickiego prowadzącego określone zajęcia. Powołanym zarządzeniem uregulowano także zasady odbywania przez nich dyżurów. Pracownicy posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego powinni odbywać dyżury w wymiarze co najmniej 1 godziny zegarowej tygodniowo, zaś pozostali pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni oraz doktoranci prowadzący zajęcia dydaktyczne – co najmniej 2 razy w tygodniu po 1 godzinie zegarowej. Pracownicy i doktoranci prowadzący zajęcia dydaktyczne na studiach niestacjonarnych powinni zaplanować co najmniej 2 dyżury po 1 godzinie zegarowej w ciągu semestru w sobotę lub niedzielę. Terminy dyżurów pracowników zatwierdza kierownik katedry i składa do dnia 10 października właściwemu prodziekanowi oraz w sekretariacie katedr informację o terminach ich odbywania w roku akademickim.

Właściwą organizację kształcenia zapewniają zatwierdzone przez właściwego prodziekana rozkłady zajęć oraz harmonogramy sesji.

~~Wykłady odbywają się w grupach obejmujących wszystkich studentów danego roku studiów (około 300 osób), z tym, że wykład fakultatywny uruchamiany jest wyłącznie w przypadku, gdy zostanie on wybrany przez co najmniej 40 studentów, zaś wykład do wyboru uruchamiany jest, gdy zostanie on wybrany przez co najmniej 30 % studentów danego roku studiów. Liczebność grup ćwiczeniowych nie liczy więcej niż 30 studentów. Liczebność grupy konwersatoryjnej nie może przekraczać liczebności dwóch grup ćwiczeniowych. Grupa seminaryjna może liczyć od 3 do 15 studentów.~~ Kształcenie na studiach stacjonarnych odbywa się w dni powszednie, tj. od poniedziałku do piątku, z tym, że większość zajęć o charakterze podstawowym odbywa się od poniedziałku do czwartku. Natomiast w piątki odbywają się wyłącznie wykłady z przedmiotów fakultatywnych. Takie rozwiązanie umożliwi studentom wybór przedmiotów fakultatywnych zgodnie z ich zainteresowaniami, bez obawy o kolizję z innymi obligatoryjnymi zajęciami wynikającymi z programu i planu studiów.

Kształcenie na studiach niestacjonarnych odbywa się w dwóch systemach, tj. systemie sobotnio-niedzielnym i systemie wieczorowym. Zajęcia sobotnio-niedzielne są organizowane w blokach trzygodzinnych z pięciominutowymi przerwami pomiędzy poszczególnymi godzinami zajęć. Między trzygodzinnymi blokami jest piętnastominutowa przerwa, zaś w środku dnia dydaktycznego jest przerwa obiadowa. Zajęcia na studiach niestacjonarnych w systemie wieczorowym odbywają od poniedziałku do czwartku w godzinach od 17 do 20.30.

Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych przyjęto system rozliczenia rocznego, jednak przy zachowaniu organizowania sesji po każdym semestrze zakończonych zajęć.

Wnioski:

Ocena organizacji studiów jest zdecydowanie pozytywna. Analiza harmonogramów zajęć zarówno na studiach stacjonarnych jak i studiach niestacjonarnych w obydwu systemach kształcenia wskazuje, że rozkład zajęć jest zaplanowany racjonalnie, z uwzględnieniem wymogów higieny pracy umysłowej, w tym niezbędnych przerw między poszczególnymi zajęciami. Bloki zajęć dla studentów niestacjonarnych nie przekraczają w zasadzie 4 godzin.

Obsada zajęć jest zróżnicowana. Duża część wykładów na studiach niestacjonarnych jest prowadzona przez pracowników ze stopniem doktora.

Okresem rozliczeniowym jest rok, ale przy zachowaniu organizowania sesji po każdym semestrze zakończonych studiów.

Obciążenia studentów (w całkowitym wymiarze godzin na studiach prawniczych), obciążenia godzinowego w poszczególnych latach, ilości egzaminów w poszczególnych latach i semestrach nie budzą zastrzeżeń.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Hospitacją objęto zajęcia prowadzone dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, zróżnicowanych zarówno pod względem formy zajęć, jak i wykorzystanych podczas nich metod i technik nauczania. Hospitowane zajęcia angażowały studentów, w niejednakowym zakresie wykorzystywano nowoczesne środki audiowizualne. Nie było zajęć wyraźnie innowacyjnych w formie, oryginalnych.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski końcowe:

1. Zarysowana sylwetka absolwenta oddaje treści zawarte w standardach kształcenia dla kierunku prawo.
2. Zastrzeżenia budzi brak pełnego katalogu deskryptorów efektów kształcenia.
3. Zalecane jest uzupełnienie i doprecyzowanie koncepcji struktury kwalifikacji absolwenta.
4. Z punktu widzenia sposobu selekcji kandydatów, przyjętych kryteriów selekcji oraz limitów przyjęć na studia stacjonarne, przyjęte ustalenia oraz przedstawione rozwiązania są klarowne, uwzględniają problemy wynikające z ciągłych zmian zasad zdawania egzaminu maturalnego.
5. Zalecane jest wprowadzenie bardziej sformalizowanej formy dla podejmowanych uchwał, również w kwestiach dotyczących rekrutacji.
6. Program kształcenia i plany studiów generalnie spełniają wymagania takie, które wyznaczają standardy, (ilość godzin, proporcje między wykładami a innymi formami zajęć), ale również pojawiają się takie rozwiązania, które w sposób wyraźny od standardów odbiegają.
7. Zaletą programu jest poszerzenie treści kształcenia w wybranych grupach przedmiotów w stosunku do standardów, podobnie jak i bogata oferta przedmiotów fakultatywnych, licząca ponad sześćdziesiąt przedmiotów, o niekwestionowanej przydatności dla wykształcenia prawniczego.
8. Zastrzeżenia, z punktu widzenia określonych standardami treści kształcenia, można mieć jedynie wobec braku przedmiotów, które zawierają treści dotyczące własności intelektualnej i prawa wyznaniowego.
9. Proporcje zajęć do wyboru w stosunku do ogólnej liczby zajęć muszą ulec zmianie, jeśli kształcenie ma być zgodne z obowiązującymi standardami.
10. Wątpliwości budzi układ przedmiotów fakultatywnych i ich oferowanie na poszczególnych latach studiów.
11. Z punktu widzenia konstrukcji, system oceny weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta należy ocenić bardzo dobrze.

12. Zalecane jest uporządkowanie i poprawienie informacji o stosowaniu systemu ocen przez poszczególnych wykładowców, która powinna być zamieszczona w sylabusie.
13. Wydział w sposób pełny i bardzo wnikliwy monitoruje skale i przyczyny odsiewu zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych.
14. System dyplomowania, zasady przygotowania prac magisterskich i przygotowania do egzaminów dyplomowych na kierunku prawo wizytowanego Wydziału zasługuje na wyróżnienie i pochwałę.
15. Program kształcenia. Konstrukcja programu pozwala na realizację wysoce zindywidualizowanej (w granicach kanonu wyznaczonego standardami) ścieżki kształcenia.
16. Zalecane jest poszerzenie oferty programowej w zakresie niektórych przedmiotów dogmatycznych związanych z prawem ochrony środowiska, szeroko rozumianym prawem ochrony własności intelektualnej, co pozwoli uzupełnić zalecenia wynikające ze standardów oraz uzupełni kwalifikacje i umiejętności absolwentów w ważnym współcześnie obszarze prawnych regulacji.
17. Generalna ocena stosowanych metod dydaktycznych jest pozytywna. Zalecane jest uporządkowanie i poprawienie informacji o stosowanych metodach dydaktycznych przez poszczególnych wykładowców, która powinna być zamieszczona w sylabusie. Wprowadzanie innowacyjnych metod oraz wdrożenie platformy e-learningu.
18. Sylabusy od strony formalnej są poprawne.
19. Nie spełniają określonych w przepisach wymagań co do treści.
20. Zalecana jest poprawa treści sylabusów.
21. Realizacja praktyk bardzo dobra.
22. Brak zorganizowanego systemu kontroli odbywanych praktyk.
23. Zalecane jest również rozważenie przyznawanej liczby punktów ECTS za praktykę.
24. Ocena organizacji studiów jest zdecydowanie pozytywna. Rozkład zajęć jest zaplanowany racjonalnie, z uwzględnieniem wymogów higieny pracy umysłowej, w tym niezbędnych przerw między poszczególnymi zajęciami.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości

Uniwersytet Mikołaja Kopernika dołożył wielu starań do stworzenia Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W całej Uczelni System ten wprowadzono uchwałą nr 105 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie *wprowadzenia w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia* i wdrożono go od roku akad. 2007/2008. Uchwała wyznacza trzy zasadnicze cele Systemu, tj. stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia; podniesienie rangi pracy dydaktycznej oraz gromadzenie i upowszechnianie wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów. Uchwała Senatu wyznacza również obszary podlegające ocenie: program kształcenia oraz realizacja procesu kształcenia, warunki realizacji tego procesu i ocena wyników kształcenia. Realizacji tego celu służą: formalna dokumentacja procesu dydaktycznego, ankietyzacja studentów oraz hospitacje. Uchwała wprowadza ponadto obowiązek parametryzowania, za pomocą wskaźników liczbowych, opisowej oceny jakości kształcenia, i nakłada na dziekanów wydziałów obowiązek przekazania Prorektorowi ds. Kształcenia i Kadr informacji o osiągniętych przez wydział w poprzednim roku akademickich wskaźnikach (parametrach) oceny. Za realizację uchwały odpowiadają dziekani.

Władze Wydziału Prawa i Administracji są jedynie wykonawcą uchwały nr 105 Senatu Uczelni w zakresie dotyczącym, w szczególności: 1) stworzenia misji Wydziału, określenia kwalifikacji absolwenta, uchwalenia planów studiów i programów nauczania, w tym systemu punktów zaliczeniowych, harmonogramu zajęć, zasad dyplomowania, obsady kadrowej zajęć, 2) ankietyzacji studentów, 3) hospitacji zajęć.

2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),

Okresowych przeglądów planów studiów oraz programów nauczania dokonuje, poza bieżącą oceną władz Wydziału, Komisja Programowa powołana uchwałą Rady Wydziału z

dnia 16 września 2008 r. w sprawie powołania Komisji Programowej ds. studiów prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji na kadencję 2008-2012. Pod przewodnictwem Prodziekana prof. UMK dr hab. Bożeny Gronowskiej od 12 października 2010 r. komisję tworzą: pięciu samodzielnych nauczycieli akademickich Wydziału, jedna osoba ze stopniem naukowym doktora, jeden przedstawiciel doktorantów oraz czworo przedstawicieli samorządu studenckiego (uchwała Rady Wydziału z dnia 12 października 2010 r. w sprawie uzupełnienia składu Komisji Programowej ds. Studiów prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji na kadencję 2008-2012). Na pytania o efekty pracy tej Komisji, i czy proponowane Radzie Wydziału zmiany w planach studiów oraz programach kształcenia wymagają chociażby kontrasygnaty tej Komisji Zespół Oceniający nie uzyskał odpowiedzi.

Sformalizowanych dokumentów pochodzących od samorządu studenckiego nie ma, a w każdym razie nie przedstawiono ich Zespołowi Oceniającemu. Nie ma też dokumentów na temat opinii zwrotnych od pracodawców.

3) oceny studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

W Uczelni stosuje się tradycyjne formy sprawdzania wiedzy studentów. W sylabusach są określone zasady oceniania. Z sylabusów wynika, że są to tradycyjne egzaminy ustne, pisemne opisowe, pisemne w formie testów, zaliczenia ćwiczeń w formie kolokwium, opracowania zadanej problematyki badawczej. Formy, kryteria weryfikacji wiedzy znajdują potwierdzenie w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

W Uczelni prowadzone są, zgodnie z ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 2005 r., okresowe (co cztery lata) oceny pracowników. Na Wydziale działa również Wydziałowa Komisja Oceniająca powołana uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie powołania Wydziałowej Komisji Oceniającej na kadencję 2008-2012. W skład Komisji wchodzi pięciu członków - nauczyciele akademicy z tytułem profesora oraz stopniem naukowym doktora habilitowanego. Funkcję przewodniczącego pełni Dziekan Wydziału.

Niezależnie od tej regulacji zgodnie z zarządzeniem nr 73 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika z dnia 8 czerwca 2009 r. w *sprawie ankietowego badania opinii studentów o zajęciach dydaktycznych realizowanych w UMK*, wprowadzającej standardowy dla całej Uczelni wzór ankiety, ocenie jakości służy hospitacja zajęć dydaktycznych. Szczegółowe zasady ankietowania badania opinii studentów oraz prowadzenia hospitacji normuje zarządzenie Dziekana Wydziału Prawa i Administracji z dnia 25 stycznia 2010 r. w *sprawie hospitacji zajęć dydaktycznych oraz ankietowania badania opinii studentów o zajęciach dydaktycznych*. Ankiety oraz protokoły hospitacji każdego nauczyciela akademickiego są, po ich opracowaniu, dołączane do ankiety okresowej ocenianej osoby.

Zgodnie z uchwałą nr 105 Senatu UMK z dnia 27 listopada 2007 r. ankietyzacja studentów ma na celu pozyskiwanie informacji studentów jako odbiorców oferty dydaktycznej. Tej ocenie nauczyciel akademicki podlega przynajmniej raz na trzy lata, przy czym Dziekan może podjąć decyzję o ocenie częstszej (§ 5 uchwały). Dziekan WPiA UMK w Toruniu nie skorzystał z tej możliwości.

Standardowa dla całej Uczelni ankieta jest przygotowywana przez Komisję Dydaktyczną Uniwersytetu, po zasięgnięciu samorządu studenckiego, i zawiera 12 następujących pytań: jak często uczestniczył Pan/i w zajęciach, czy program zajęć był dostępny przed ich rozpoczęciem, czy warunki zaliczenia przedmiotu były podane na początku zajęć, czy zaliczenie przedmiotu odbyło się zgodnie z wcześniej zapowiedzianymi zasadami, czy uważa Pan/i oceniany przedmiot za wartościowy dla kierunku studiów, czy w ramach zajęć stworzono warunki do praktycznego opanowania umiejętności wchodzących w zakres danego przedmiotu, czy istniała możliwość kontaktu z prowadzącym zajęcia na dyżurach lub w inny sposób, czy zajęcia były prowadzone w sposób jasny i zrozumiały, czy prowadzący wykorzystał czas przeznaczony na zajęcia w sposób efektywny, czy prowadzący zajęcia zachowywał się wobec studentów w sposób kulturalni i taktowny, czy zajęcia były wspomagane przez e-learning, czy egzamin (zaliczenie) został/o oceniony/e sprawiedliwie.

Wyniki ankiet są poufne i mogą być udostępniane przez Dziekana tylko ankietowanemu nauczycielowi akademickiemu, jego bezpośredniemu przełożonemu oraz przełożonym wyższego stopnia.

Na Wydziale są przeprowadzane hospitacje zajęć dydaktycznych. Tę formę oceny jakości kształcenia regulują: § 6 cyt. wcześniej uchwały nr 105 Senatu UMK oraz

zarządzenie Dziekana Wydziału Prawa i Administracji z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie *hospitacji zajęć dydaktycznych oraz ankietowego badania opinii studentów o zajęciach dydaktycznych*. Zgodnie z zarządzeniem Dziekana obowiązek hospitowania zajęć dydaktycznych adiunktów, starszych wykładowców, asystentów i doktorantów spoczywa, raz na dwa lata, na kierownikach Katedr. Z przeprowadzonej hospitacji kierownicy Katedr sporządzają protokół, i przekazują go niezwłocznie prodziekanowi ds. studiów stacjonarnych, do zakresu obowiązków którego należy przedstawienie zbiorczych wyników hospitacji (również badań ankietowych) za dany rok akademicki Radzie Wydziału (w formie komunikatu) oraz Komisji Oceniającej Pracowników Wydziału. Protokół z hospitacji zajęć zawiera ocenę: przebiegu zajęć, merytoryczną oraz metod prowadzenia zajęć. Oceny ujęte w protokołach są rzetelne.

W roku akad. 2009-2010 przeprowadzono 14 hospitacji, natomiast w roku akad. 2010-2011 – 29.

5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),

Wydział Prawa i Administracji przewidział instytucję opiekunów dla pierwszego roku studiów prowadzonych na Wydziale kierunków.:-

Istotną dla studentów formą wsparcia przez nauczycieli akademickich jest ich dostępność. Dziekan WPiA UMK zarządzeniem z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie *godzin przyjmowania studentów i innych interesantów w dziekanach Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika* bardzo racjonalnie ustalił godziny przyjmowania studentów i innych interesantów, uwzględniając także godziny ich przyjmowania przez prodziekana właściwego ds. studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (kierownika studiów niestacjonarnych) oraz, co ważniejsze, dla studentów studiów niestacjonarnych, godziny popołudniowe ich przyjęć (w jednym dniu w tygodniu w godz.13.00 do 17.00). Dotyczy to również studentów doktoranckich studiów niestacjonarnych.

Ankietyzacją studentów nie są objęci pracownicy dziekanatów, w tym inni pracownicy administracyjni Uczelni.

6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),

WPIA sporządza dla każdego roku akademickiego zbiorcze opracowanie ankietowego badania opinii studentów prowadzonych zajęć dydaktycznych, co należy odnotować bardzo pozytywnie. Są one analizowane i oceniane przez Radę Wydziału, i stanowią dla Prorektora właściwego ds. kształcenia podstawę do sporządzenia raportu na temat jakości kształcenia w UMK. Sformułowane na podstawie raportu wnioski i propozycje dotyczące jakości kształcenia Prorektor przekazuje Dziekanowi, a także Rektorowi oraz Komisji Dydaktycznej Uniwersytetu.

7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Informacje publikowane są tradycyjnie, na tablicach ogłoszeń oraz internetowej stronie Wydziału.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Studenci deklarują, że nie słyszeli o wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia, jednak potwierdzają ankietyzację i przeprowadzanie hospitacji zajęć dydaktycznych.

Na wydziale przeprowadzana jest ankieta ewaluacyjna w formie elektronicznej (za pośrednictwem systemu USOS). Formularz ankiety jest jasny, a pytania wymierne. Przeprowadzana ankieta dotyczy wyłącznie zajęć dydaktycznych i prowadzącego, natomiast brak jest pytań oceniających uczelnię, bazę dydaktyczną i organizację procesu dydaktycznego.

Na wydziale przeprowadzane są również hospitacje zajęć dydaktycznych, choć studenci negatywnie oceniają fakt, iż oceniany pracownik jest wcześniej o hospitacji informowany. W opinii studentów, w czasie hospitacji przeprowadzane są zajęcia „wzorcowe”, co nie zawsze jest praktyką w czasie całego roku akademickiego.

W opinii studentów działania władz Wydziału w zakresie zapewnienia jakości kształcenia (ankiety, hospitacje) nie odnoszą skutków. Studenci nie słyszeli o przypadku, gdy wyniki tych działań spowodowały jakąś reakcję władz uczelni.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Podczas spotkania nauczyciele akademicy zapytani o wewnętrzny system kształcenia zachowali się raczej powściągliwie. Wiedzą, że istnieje Komisja Programowa ds. Studiów, że instrumentami badania jakości kształcenia są „uczelniane” ankiety nauczycieli akademickich, w tym anonimowe ankiety studenckie. Potwierdzali również fakt hospitacji, i sporządzania z ich przeprowadzania sprawozdań.. Nie mówiono o karach (w przypadku ocen niskich), wskazywano natomiast na brak pochwał lub nagród (w przypadku wysokich ocen). Przeprowadzane hospitacje oceniali pozytywnie, i jako rzetelnie przeprowadzane.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

W Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu działa, jak wynika z przedstawicielami administracji Uczelni, najstarsze w Polsce Biuro Karier. Działalność Biura obejmuje pozyskiwanie ofert pracy (jest zarejestrowane jako agencja pośrednictwa pracy) i praktyk dla studentów UMK oraz podejmowanie działań mających na celu poszerzenie kompetencji studentów na rynku pracy, takich jak Dni Edukacji Prawniczej czy warsztaty (np. z zakresu zarządzania czasem czy też „CV prawnika”), a także badanie losów absolwentów, np. poprzez ich ankietyzację.

Jednakże, pomimo szerokiej oferty Biura Karier (ponad 50 instytucji współpracujących), z wypowiedzi studentów wynika, iż nie są oni w większości zainteresowani jego działalnością. Mimo to, Biuro Karier informuje, iż w ich bazach znajduje się 751 studentów i absolwentów kierunku prawo. Niski poziom zainteresowania ofertami Biura może być ~~spowodowaną~~spowodowany niskim poziomem jej atrakcyjności dla studentów – wśród instytucji współpracujących przeważają podmioty publiczne, jak np. komendy Policji, sądy, urzędy miast, zaś stosunkowo niewiele propozycji pochodzi ze sfery prywatnej (zaledwie 13 kancelarii prawnych i prawniczych).

Podsumowanie:

Studenci zauważają działania Uczelni w zakresie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, choć nie zauważają ich efektów.

Biuro Karier wykazuje dużą aktywność w działaniach na rzecz rozwoju zawodowego studentów i absolwentów. Jednakże, studenci wydają się być niezbyt zainteresowani ofertą Biura.

Wnioski końcowe:

Na poziomie Uczelni i Wydziału są przepisy dotyczące wewnętrznego systemu jakości kształcenia. System opiera się na Uczelnianych i Wydziałowych regulacjach szczegółowych.

System ankiet powinien wyraźniej prowadzić do konkretnych wniosków kadrowych. Udział studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości jest bardzo skromny.

Jest dokumentacja okresowych przeglądów planów i programów nauczania.

Zastrzeżenia budzi niewystarczająca znajomość systemu zapewniania jakości wśród najważniejszych interesariuszy, czyli studentów i nauczycieli akademickich. Uzasadnia to wnioski, iż system ten nie ma mocnego ugruntowania w praktyce uczenia się i nauczania.

Ponadto należy podjąć pracę nad uzyskaniem wiedzy o absolwentach od pracodawców.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy				
Profesor	20	14 (8)	6 (2)	-	-
Doktor habilitowany	17	16 (5)	1 (0)	-	-
Doktor	59	20 (7)	39 (11)	-	-
Pozostali	12	1	11	-	-
Razem	108	51 (20)	57 (13)	-	-

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Wydziału Prawa i Administracji w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudnionych 108 nauczycieli akademickich, w tym 20 profesorów tytularnych, 17 ze

stopniem naukowym doktora habilitowanego, 59 ze stopniem naukowym doktora oraz 12 magistrów. Dla wszystkich nauczycieli akademickich pracujących w jednostce Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyraźny trzon kadry to osoby ze stopniem naukowym doktora (ok. 55 %). Wśród pracowników samodzielnych przeważają profesorowie, którzy stanowią ponad 18 % ogółu. Magistry to ok. 11 % zatrudnionych. Przedstawione dane wskazują, iż Wydział Prawa i Administracji jest jednostką wiążącą rozwój kadrowy przede wszystkim z własną kadrą naukowo-dydaktyczną.

Zauważalny jest fakt, iż wśród zatrudnionych na podstawie mianowania przeważają pracownicy samodzielni, natomiast w przypadku umowy o pracę – doktorzy i magistry.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	5 (3)	2 (2)	(-)
2007	11 (7)	(-)	1 (1)
2008	8 (8)	2 (2)	(-)
2009	2 (1)	(-)	2 (2)
2010	4 (4)	(-)	2 (2)
Razem	30 (23)	4 (4)	5 (5)

Wnioski: Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry Wydziału Prawa i Administracji. Mniejsza liczba stopni naukowych doktora uzyskanych w niektórych latach jest rekompensowana habilitacjami bądź tytułami profesora. Wskazuje to na stopniowe wzmocnianie się potencjału naukowego jednostki.

Niemal wszystkie tytuły i stopnie naukowe (z wyjątkiem kilku doktoratów) uzyskane przez pracowników Wydziału są udziałem osób związanych z ocenianym kierunkiem.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:
- formalno-prawnych

We wszystkich teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

- merytorycznych,

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego (10 profesorów tytularnych, 5 doktorów habilitowanych i 18 doktorów) spełniają wymogi merytoryczne, w zasadzie stopień naukowy oraz dorobek naukowy jest zgodny z przydziałem zajęć. Stwierdzono u niektórych pracowników naukowych ze stopniem doktora skromny dorobek naukowy.

W zakresie kierunku studiów zaliczono do minimum kadrowego jedenaście osób z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego oraz jedenaście ze stopniem doktora. Do dziedziny związanej z kierunkiem studiów zaliczono czterech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz siedmiu doktorów.

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Uczelnia spełnia wymagania w zakresie minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (**33**) do liczby studentów kierunku (**2720**) spełnia wymagania określone w § 11 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi ok. **1:82** przy wymaganym 1:180.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Zespół wizytujący stwierdza co do zasady zgodność tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, jak również udział wykładowców z zagranicy, oraz właściwie zorganizowaną dostępność nauczycieli akademickich dla studiujących.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W spotkaniu uczestniczyło 17 nauczycieli akademickich. Przewodniczący Zespołu Oceniającego przywitał zebranych i przedstawił skład Zespołu, po czym określił zakres jego prac podczas obecności na Wydziale. Zwrócił uwagę na potrzebę zapewnienia przez [Uczelnie-uczelnie Wyższe](#) jakości kształcenia oraz wskazał na elementy służące osiągnięciu tego celu: 1. minimum kadrowe i zgodność dorobku naukowego osób je tworzących ze świadczonymi usługami dydaktycznymi (prowadzonymi zajęciami), 2. treść sylabusu, który jest swego rodzaju umową między studentem a prowadzącym zajęcia dydaktyczne. -Wskazał, iż nie każdy sylabus przedmiotu prawidłowo określa deskryptory w zakresie wiedzy, kompetencji i postaw. Wyjaśnił, iż Krajowe Ramy Kształcenia służyć będą nowemu określeniu jakości kształcenia, będą również mierzalne, czego wyrazem będzie np. mierzenie odsiewu studentów ~~z~~ wprowadzonymi metodami osiągania efektów kształcenia. Uczelnia będzie musiała zatem dookreślić metody osiągania efektów kształcenia poprzez wyraźne wskazanie metod (sposobów) kształcenia. Ważne są tu również: ocena obciążenia studenta w przygotowaniu się do danego przedmiotu, znajdująca wyraz w określeniu punktów ECTS, ustalenie treści programowych, sposobów realizacji praktyk studenckich, metody badania wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia, relacje Wydziału z pracodawcami. Podkreślił, że tylko 15% absolwentów kierunku „prawo” zostaje przyjęta na aplikacje

zawodów prawniczych, z czego wyprowadził wniosek, iż Wydziały Prawa i Administracji w znacznej mierze kształcą studentów dla potrzeb innego, niż zawodów prawniczych, rynku pracy. Pytał o zakres sprawności naukowej (zagadnień badawczych) kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału, o rozmiary działalności studenckiego ruchu naukowego na Wydziale. Przewodniczący Zespołu ponadto podkreślał potrzebę i znaczenie jasno wyznaczonej przez Uczelnię i Wydział misji i strategii, jako wyznaczników służących dobrej jakości kształcenia, po czym zaprosił osoby obecne do dyskusji, wyrażenia opinii.

W dyskusji podnoszono różne, dużego znaczenia, wątki. Podkreślając ponad trzydziestoletni czas pracy w Uczelni pierwszy mówca wskazał na ciągle obniżającą się jakość kształcenia, czemu sprzyja chociażby odstępianie od egzaminów wstępnych. Zwrócił uwagę na coraz gorzej przygotowaną młodzież ubiegającą się o indeks wyższej uczelni. Wskazał, iż Pani Minister zapewniała na różnych spotkaniach, iż reforma szkolnictwa wyższego jest przygotowana, wraz z aktami wykonawczymi (rozporządzeniami), podczas gdy na dzień dzisiejszy wiemy, że tak nie jest. Wskazał również, iż w szkole podstawowej wobec ucznia, który uzyska z danego przedmiotu „jedynekę”, nauczyciel jest zobowiązany do opracowania wielostronnicowego programu naprawczego. Czy tak będziemy również postępować wobec studenta, który nie osiągnie zakładanych przez uczelnię efektów kształcenia?

Podkreślano również, iż w Polsce zbyt wiele się reformuje i „wywraca” teorie reformatorskie. Niepokojące jest dążenie do uczynienia z Uniwersyteckich Wydziałów Prawa szkół zawodowych, przygotowujących głównie do umiejętności technicznych wykonywania zawodu. Prowadzi to do wniosku o potrzebie zastąpienia nauczycieli akademickich praktykami - sędziami, prokuratorami itd., podczas gdy istotą Uniwersytetu jest łączenie twórczej, badawczej działalności z nauczaniem. Uniwersytet to szczególna korporacja (uczonych i nauczanych) działająca w służbie nauki i prawdy. Dobrym nauczycielem akademickim w naukach prawniczych będzie ten, kto wie czemu ma prawo służyć, co oznacza, że prawnik powinien być humanistą (podobnie jak np. lekarz, filozof). Nie może sprzyjać zawodowemu kształceniu prawników tylko znajomość ustaw i świadomość ich niedoskonałości (wysokiego stopnia niezadowalającego przygotowania), najczęściej służąca doraźnym celom. Podkreślano ponadto, że zaproponowana procedura (kompleksowość) reform burzy stabilność i dojrzałość kształcenia.

Przewodniczący odpowiadając skonstatował „to zależy na co My się zgadzamy”. Z pewnością to nauczyciele akademicy będą odpowiadać za efekty kształcenia, również tych słabych kandydatów. Postawił zatem kolejne pytanie, co należy zmienić?

Inny mówca wskazał, iż w Europie, w tym w państwach UE, bardzo oszczędnie wprowadza się założenia Konwencji Bolońskiej w odniesieniu do studiów, w tym studiów doktoranckich (np. recenzja pracy doktorskiej zawarta jest na jednej stronie). Nowa, kolejna, reforma w szkolnictwie wyższym wprowadza zbyt dużo biurokracji ograniczającej samodzielność nauczycieli akademickich.

Dyskusję wywołało pytanie innego mówcy, czy na Wydziałach Prawa powinien dominować model kształcenia teoretycznego czy praktycznego, oraz jakie są preferowane metody kształcenia. Dyskutanci podkreślali trudność w wyborze modelu kształcenia. Zauważono, że skoro nikły odsetek absolwentów zostaje przyjętych, po egzaminach, na aplikację zawodów prawniczych, istotną kwestią jest zastanowienie się nad profilem kształcenia przyszłych absolwentów kierunku „prawo” nie przystępujących do egzaminów na którąś z aplikacji prawniczych. Podkreślano też, że skoro Uczelnia ma kształcić na potrzeby rynku pracy, to logiczne wydaje się stworzenie instrumentów prawnych zapewniających każdemu absolwentowi tego kierunku studiów dostęp do zawodów prawniczych. Przepisy prawne idą jednak w innym kierunku - bardzo rygorystycznego dostępu do aplikacji tych zawodów.

W dyskusji dość sceptycznie odniesiono się również do możliwości kształcenia studentów kierunku „prawo” na poziomie studiów pierwszego (trzy-letnich) i drugiego stopnia (dwu-letnich). Wskazywano, iż w miejsce 3-letniego studiowania na kierunku „prawo” wystarczy wpis do ewidencji działalności gospodarczej - co będzie równoznaczne z takąż samą nieznanością prawa. Zapowiadana reforma w szkolnictwie wyższym przewidująca dwustopniowe kształcenie prawników burzy stabilność i dojrzałość kształcenia. Stawiano też retoryczne pytanie, czy upracticznienie kształcenia praktyków ma sprowadzać się np. do ćwiczenia wypełniania PIT-ów?

Dzieląc się z uczestnikami spotkania ogólną refleksją wypływającą z postawionych pytań Zespół Oceniający PKA zapytał o ocenę rozwoju naukowego pracowników Wydziału, o możliwość odbywania staży krajowych i zagranicznych, o sposoby zapewnienia i doskonalenia wewnętrznej oceny jakości kształcenia.

W dyskusji wskazano, iż są organizowane wyjazdy zagraniczne, przy czym Dziekan może wyasygnować tylko tyle środków finansowych, ile na realizację takiego celu otrzyma. Możliwości tu są ograniczone (1,5 do 2,5 tys. na jednego pracownika naukowego rocznie). Poza tym duże obciążenie dydaktyczne i szczupłość obsady katedr nie pozwala na korzystanie z wyjazdów zagranicznych. Podobnej natury uwagi dotyczą także doktorantów, którzy nie rzadko muszą uciekać się do wykonywania, poza granicami kraju, prac fizycznych, by móc w kraju ukończyć pracę doktorską. Sytuacji tej uzdrowić nie zdoła Fundacja Szyszkowskich, która dofinansowuje 2-krotnie w ciągu roku 10 wyjazdów dla młodych pracowników (doktorantów).

Wyrażano również ambiwalentny stosunek do mierzenia jakości kształcenia za pomocą anonimowych ankiet studenckich konstatując, iż najlepsze wyniki osiąga ugodowy nauczyciel akademicki, tzn. ten, który „ulgowo” ocenia studentów. Wyrażano też głosy przeciwne - są samodzielni nauczyciele akademicy, których przedmiot jest zawsze wybierany, mimo iż studenci osiągają najczęściej niskie oceny. Dla osób z najwyższymi ocenami wynikającymi z ankiet studenckich nie przewiduje się nagród (wyróżnień). Pracownicy dobrze natomiast oceniali procedurę bieżącej kontroli jakości kształcenia zapewnianej przez okresowe hospitacje zajęć, możliwość wpływania na treści kształcenia realizowanych w formie wykładów do wyboru, konwersatoriów.

Przewodniczący Zespołu Oceniającego zamykając spotkanie serdecznie podziękował wszystkim osobom w nim uczestniczącym za przybycie i za udzielone wypowiedzi.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym i ponumerowane. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z

oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Akty mianowania i umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Wnioski:

Uniwersytet spełnia wymogi formalne i merytoryczne w zakresie dysponowania grupą nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe na ocenianym kierunku studiów.

Obsada zajęć dydaktycznych jest właściwa z punktu widzenia posiadanego wykształcenia i dorobku naukowego.

Dokumentacja osobowa nauczycieli akademickich prowadzona jest prawidłowo.

Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry Wydziału Prawa i Administracji

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Wydział Prawa, Administracji Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu prowadzi rozwinięte badania naukowe we wszystkich dziedzinach nauk prawnych. Świadczy o tym wykaz tematów badawczych realizowanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych .

Postępowanie karne – europejska współpraca w sprawach karnych; prawne aspekty rozwoju nowych technologii.

Historia doktryn polityczno-prawnych – historia integracji europejskiej; polska myśl polityczna zaboru pruskiego; niemiecka myśl polityczna XIX w.; określenie relacji między władzą, moralnością i państwem.

Prawo budżetowe i finansów samorządu terytorialnego – rozwój nauki prawa finansów publicznych; zagadnienia budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Prawo karne i polityka kryminalna – lekarskie prawo karne; przestępstwa seksualne; nowe tendencje w polskim prawie karnym i polityce kryminalnej; komputerowe prawo karne; karnoprawne aspekty korupcji gospodarczej.

Prawo cywilne i prawo międzynarodowego obrotu gospodarczego – prawo medyczne; prawo turystyczne; prawo porównawcze.

Prawo ubezpieczeniowe – polskie i porównawcze prawo cywilne i ubezpieczeniowe.

Prawo morskie – nowe kierunki w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej prawa morskiego; zmiany w polskim prawie morskim; międzynarodowe prawo handlowe; rozwój prawa prywatnego międzynarodowego.

Prawo karne i kryminologia – instrumenty prawne przeciwdziałania demoralizacji nieletnich; zagadnienie winy w prawie karnym; sposoby przeciwdziałania przestępczości gospodarczej; przestępstwo karalnego nadużycia zaufania; skuteczność trybu wykonywania kar; warunkowe zawieszenie wykonywania kary.

Teoria prawa i państwa – wykładnia prawa; prawa podmiotowe w doktrynie prawniczej i współczesnych systemach prawnych; *autopoiesis* prawa; interpretacja a kultura prawna; aktywizm prawny; nowa teoria prawa naturalnego.

Postępowanie cywilne – stosunek postępowania nieprocesowego do procesu cywilnego; europejski nakaz zapłaty; obrona pozwanego w procesie cywilnym; rozprawa w procesie cywilnym; terminy w postępowaniu cywilnym.

Historia prawa niemieckiego w Polsce – historia ustroju i prawa Prus Królewskich i Książęcych ze szczególnym uwzględnieniem prawa chełmińskiego; historia ustroju i prawa Pomorza XIX-XX w.; niemiecka koncepcja państwa prawa a sytuacja prawna polskiej mniejszości narodowej w Prusach; dzieje ustroju i prawa Republiki Federalnej Niemiec.

Prawo rzymskie – rzymska myśl prawnicza w doktrynie prawa cywilnego i orzecznictwie sądów polskich; historia prawa prywatnego na tle prawno-porównawczym; *conditio ob rem dati* w rozstrzygnięciach jurystów rzymskich.

Prawo finansów publicznych – orzecznictwo sądowe w sprawach podatkowych i celnych; problemy ogólnego prawa podatkowego; zagadnienia prawa podatkowego i celnego Unii Europejskiej oraz prawa podatkowego międzynarodowego; konstrukcja i charakter prawny klauzul antyabuzywnych w prawie podatkowym.

Prawo cywilne i rodzinne – nadużycie prawa, użytkowanie wieczyste, prawo odpowiedzialności odszkodowawczej, odpowiedzialność ubezpieczeniowa; prawo rodzinne, w tym szczególnie prawo do osobistej styczności z dzieckiem, pochodzenie dziecka oraz prawo ochrony konsumenta.

Kryminalistyka – ekspertyzy kryminalistyczne ze szczególnym uwzględnieniem badań broni, wariograficznej i pisma oraz wypadków drogowych; oględziny miejsca, przesłuchania; eksperyment procesowy; dostępność broni palnej; kryminalistyczny komentarz porównawczy do k.p.k.

Prawo administracyjne – standardy dobrej administracji; opłaty i kary administracyjne; czynności materialno-techniczne administracji publicznej; funkcja prawodawcza samorządów zawodowych; administracyjnoprawna ochrona informacji niejawnych; informatyzacja administracji; gospodarka nieruchomościami; alternatywne metody rozwiązywania sporów administracyjnych; administracyjne strefy specjalne; legislacja administracyjna; administracyjnoprawna reglamentacja własności nieruchomości; bezczynność administracji publicznej oraz sposoby jej przeciwdziałania.

Publiczne prawo gospodarcze – prawo budowlane; prawo zagospodarowania przestrzennego; sytuacja prawna samorządu notarialnego oraz nadzór ministra sprawiedliwości nad tym samorządem; regulacja prawna lecznictwa uzdrowiskowego; status prawny gmin uzdrowiskowych; sądowa kontrola administracji; prawo zamówień publicznych.

Historia prawa i państwa polskiego – historia prawa wiejskiego w XVI-XVIII w.; historia parlamentaryzmu polskiego w XVI-XVIII w.; historia prawa i ustroju Prus Królewskich; historia prawa Polski międzywojennej; historia prawa Polski Ludowej.

Prawo cywilne i bankowe – badania związane z nowoczesnymi formami obrotu prawnego.

Prawo europejskie – źródła prawa UE po wejściu w życie Traktatu z Lizbony; reformy instytucjonalne dotyczące funkcjonowania struktur Unii Europejskiej; prawne aspekty

funkcjonowania funduszy strukturalnych UE; polityka spójności UE oraz prawo zamówień publicznych w Unii Europejskiej; problematyka zasad prawa unijnego i ich oddziaływania na krajowe porządki prawne państw członkowskich UE.

Prawo konstytucyjne – badania nad analizą zmian, jakie zaszły we włoskim prawie konstytucyjnym odnośnie do regionów; zmiany zachodzące w polskim i włoskim prawie wyborczym; relacja pomiędzy Prezydentem a władzą sądowniczą, a także w wymiarze problematyki tzw. „eurorealizmu” reprezentowanego w odniesieniu ds. europejskich.

Powszechna historia państwa i prawa – historia prawa miejskiego; historia prawa i ustroju państw skandynawskich; historia integracji europejskiej; podstawy cywilizacji europejskiej; historia prawa prywatnego XIX i XX w. w Europie i w Polsce.

Prawo pracy – problemy kodyfikacji prawa pracy; związkowa reprezentacja praw i interesów pracownika; ochrona przedstawicieli pracowników; niezdolność do pracy z powodu choroby; ochrona dóbr osobistych w stosunkach pracy.

Prawa człowieka – prawo międzynarodowe praw człowieka, międzynarodowe prawo humanitarne, prawo biomedyczne.

Prawo międzynarodowe – międzynarodowe prawo gospodarcze – analiza najnowszej praktyki państw oraz orzecznictwa międzynarodowego; analiza trendów rozwojowych prawa międzynarodowego oraz najnowszego orzecznictwa Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

Prawo handlowe – badania dotyczące pozycji prawnej rady nadzorczej spółek kapitałowych; zaskarżanie uchwał organów spółek kapitałowych; klauzule egzoneracyjne w obrocie gospodarczym; status prawny spółki akcyjnej.

Prawo kanoniczne – rzymskie prawo procesowe; problematyka źródeł prawa rzymskiego; prawo rzymskie okresu bizantyjskiego; prawo kanoniczne; państwowe prawo wyznaniowe; europejskie prawo wyznaniowe.

Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialność za szkodę w środowisku; traktaty unijne a ochrona środowiska; europejskie prawo ochrony środowiska; odpowiedzialność w ochronie środowiska; finansowe aspekty ochrony środowiska.

Prawo wyborcze – opracowanie zbioru orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego problematyki wyborczej; opracowanie bibliografii literatury wyborczej; administracja wyborcza w Polsce na tle porównawczym; zasada bezpośredniości wyborów.

O skali i zróżnicowanym zakresie badań świadczą również organizowane konferencje naukowe międzynarodowe, krajowe i regionalne, seminaria, sympozja i kolokwia naukowe. W latach 2008-2010 Wydział zorganizował ich łącznie 33. Podkreślić należy duże zaangażowanie młodych pracowników nauki w podejmowanie i inicjowanie działalności badawczej, jak np. utworzenie, na ich wniosek, zarządzeniem Dziekana, z dnia 1 lipca 2008 r. Zespołu Badawczego „Dialog Unia Europejska – Chiny”

Rezultatem prowadzonych badań, uczestnictwa w różnych przedsięwzięciach naukowych, są publikacje naukowe. Łącznie, dorobek publikacyjny jednostki w latach 2008-2010 to 978 monografii, rozdziałów w monografiach i artykułów publikowanych w czasopismach naukowych.

Tak duża liczba publikacji pozytywnie wpływa na ofertę programową, jakość prowadzonych zajęć. Warto wskazać, że publikacje podręcznikowe pracowników Wydziału, są szeroko znane i wykorzystywane również w innych ośrodkach. Takie pozycje, jak np. *Wstęp do prawoznawstwa*, autorstwa Lecha Morawskiego, doczekały się wielu wydań i należą do kanonu materiałów dydaktycznych. Podobnych przykładów można wskazać wiele na podstawie analizy opracowań zalecanych w sylabusach. Bogata oferta przedmiotów fakultatywnych i oparcie ich konstrukcji programowej, na wynikach badań prowadzonych przez pracowników Wydziału, również świadczy studenckiego spójnej polityce naukowej.

Załącznik nr 6 ilustruje rozmiar działalności naukowej oraz rodzaj publikacji Wydziału Prawa i Administracji w latach 2008-2010.

Prowadzone badania naukowe są finansowane głównie z dotacji budżetowej na działalność własną i badania statutowe. Granty Rektora UMK, granty UMK (prace naukowo-badawcze oraz badania mające na celu przygotowanie prac doktorskich w ramach tzw. grantów promotorskich, granty na wyjazdy zagraniczne młodych pracowników naukowych), stypendia na pisanie monografii (indywidualne lub zespołowe). Zewnętrzne granty na projekty badawcze finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (projekty własne i granty promotorskie) uzupełniają podstawowe formy finansowania działalności naukowej. W latach 2008-2009 uzyskano ich łącznie 43 na kwotę 314 tysięcy złotych.

Nakłady na badania statutowe wyniosły w tym okresie 1,020 tysięcy, a nakłady na badania własne 106 tysięcy złotych.

Częściowo, badania są finansowane przez system stypendiów habilitacyjnych przeznaczonych dla pracowników przygotowujących się do wszczęcia przewodu habilitacyjnego. Ponadto, pracownicy mają możliwość otrzymania stypendiów z działającej przy Wydziale Fundacji im. I. i W. Szyszkowskich.

W trakcie spotkania Zespołu Wizytującego z pracownikami Wydziału, gdy dyskutowane były problemy badań naukowych i rozwoju naukowego, krytyczne uwagi dotyczyły możliwości rozwoju naukowego doktorantów. Jako jedną z przyczyn wskazywano scentralizowany system dysponowania środkami. Kierownicy Katedr nie dysponują środkami na badania naukowe w ramach Katedry.

Analizowane materiały przedstawione w raporcie samooceny, a także informacje uzyskane od Władz Wydziału, pozwalają na sformułowanie opinii o niedostatecznych staraniach w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania badań naukowych, chociażby takich jak np. programy unijne.

Ważne osiągnięcia naukowe pracowników Wydziału są honorowane nagrodami i wyróżnieniami Rektora UMK. W roku 2008 trzech pracowników Wydziału otrzymało ~~nagrodę~~ nagrodę indywidualną II stopnia, dwoje III stopnia, a odpowiednio: w 2009 jedna I stopnia, trzy II stopnia i jedna III stopnia, w 2010 trzy II stopnia i jedna III stopnia. Niezależnie od tego w tym okresie przyznawane były nagrody zespołowe.

Wnioski:

Ocena działalności naukowej prowadzonej przez pracowników Wydziału z punktu widzenia jej zakresu i powiązania wyników badań naukowych z możliwościami kształtowania programów i organizacją dydaktyki na studiach prawniczych należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Skala i zakres publikacji potwierdza duży potencjał badawczy jednostki. Negatywnie należy ocenić brak zewnętrznych źródeł finansowania badań naukowych.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Na Wydziale Prawa i Administracji działa 30 kół naukowych. Ich działalność jest bardzo różnorodna, w zależności od profilu koła. Organizowane są konferencje, przedstawiciele kół naukowych również uczestniczą w konferencjach organizowanych w innych ośrodkach naukowych w kraju. Dodatkowo, przeprowadzane są akcje społeczne jak np. wydanie broszury dot. prawa wyborczego, spotkania ze studentami poświęcone budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Koła naukowe zajmują się również organizacją spotkań z przedstawicielami nauki i praktyki prawa, tzw. *moot courts*, inscenizacji wizji lokalnych, badania akt sądowych czy też tłumaczeniem wyroków sądów i trybunałów międzynarodowych na język polski.

Przedstawiciele ruchu naukowego bardzo pozytywnie oceniają opiekunów swych organizacji. Najczęściej koło działa przy katedrze lub zakładzie zajmującym się daną gałęzią prawa, spośród pracowników którego do pomocy w bieżących sprawach koła wyznaczani są doktoranci.

Do finansowania inicjatyw studenckich utworzony jest specjalny fundusz z 40% opłat za powtarzanie semestru lub roku na studiach stacjonarnych. Każdą prośbę o dofinansowanie opiniuje samorząd studencki, zaś ostateczną decyzję podejmuje dziekan. Przedstawiciele ruchu naukowego uważają ten system za przejrzysty i sprawiedliwy.

Wnioski:

Uczelnia oraz Wydział zapewniają odpowiednie warunki materialne oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla działalności kół naukowych.

Wydział oferuje studentom wymiany zagraniczne. Jednakże, studenci negatywnie oceniają zasady postępowania w sprawie zakwalifikowania na wyjazd.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Współpraca międzynarodowa Wydziału realizowana jest w oparciu o regularną wymianę zagraniczną dotyczącą zarówno studentów, jak i pracowników naukowo-dydaktycznych. Wymiana ta realizowana była w oparciu o:

1/ program Socrates/Erasmus;

- 2/ współpracę z Centrum Międzynarodowych Studiów Prawniczych (CILS) w Salzburgu;
- 3/ dwustronne kontakty z Instytutem Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu T. Szewczenki w Kijowie oraz
- 4/ współpracę z Uniwersytetem w Cambridge (Rada ds. Kształcenia Ustawicznego).

W 2008 r. WPiA UMK miał podpisane 22 umowy bilateralne, w 2009 r. 24 umowy i wreszcie w 2010 r. 32 umowy. Z kolei, w lutym br. udało się pozyskać dwóch dalszych partnerów, tj. Uniwersytet Alba Iulia w Rumunii oraz Wydział Prawa Uniwersytetu w Nantes we Francji.

Aktualnie wymiana międzynarodowa realizowana w trybie programu Sokrates/Erasmus obejmuje następujące ośrodki: Antwerpia, Regensburg, Hamburg, Rostok, Getynga, Heine, Frankfurt nad Menem, Padwa, Rzym (Uniwersytet LUISS), Genua, Macerata, Bari, Cagliari, Bergen, Johensuu, Zurych, Miszkolc, Salamanka, Saragossa, Santiago de Compostella, Granada, Burgos, Nawarra, Anders, Metz, Daugaupils, Pilzno, Ołomuniec, Erzurum, Sztambuł, La Laguna, Ljubljana.

W efekcie podpisanych umów WPiA UMK ma do swojej dyspozycji aktualnie 58 miejsc dla studentów i odpowiednie możliwości korzystania z tzw. staff mobility, bowiem większość umów bilateralnych przewiduje także możliwość wymiany kadry naukowo-dydaktycznej.

Studenci spośród programów wymiany zagranicznej słyszeli jedynie o programie LLP Erasmus, nie wiadomo im nic o innych programach funkcjonujących na Wydziale, jak np. Erasmus Mundus czy wymiana w ramach umów bilateralnych. Wyrażają oni zainteresowanie wymianami zagranicznymi, jednak skarżą się na niewielką, ich zdaniem, liczbę miejsc (ok. 60) oraz średni poziom oferty. Dodatkowo, negatywnie oceniają zasady rekrutacji na wyjazdy, w szczególności preferowanie studentów z wyższych lat studiów.

W ramach współpracy międzynarodowej w kształceniu, studentami zagranicznymi studiującymi na WPiA są również stypendyści Rządu RP, aktualnie studiuje 9 osób z Litwy, Białorusi i Kazachstanu.

Poza tak określoną formą, współpraca zagraniczna jest realizowana przez stałe i regularne kontakty z Centre of International Legal Studies w Salzburgu. W efekcie współpracy z ośrodkiem CILS w Salzburgu na Wydziale pojawiają się nie tylko odpowiednio

wykwalifikowani starsi wykładowcy praktycy z USA i Kanady (posiadający minimum 30 lat praktyki zawodowej), ale od 5 lat organizowane są także regularne naukowe seminaria polsko-amerykańskie z udziałem studentów i pracowników naukowych, które koncentrują się na bieżących kwestiach głównie z zakresu międzynarodowej i krajowej ochrony praw człowieka.

Niezwykle wartościowym uzupełnieniem oferty dydaktycznej WPiA UMK jest kontynuowana od wielu lat współpraca z Uniwersytetem w Cambridge, sprowadzająca się do prowadzenia na Wydziale kursu z zakresu prawa brytyjskiego oraz europejskiego. Pomimo zmiany formuły współpracy w 2010 r. (która obecnie firmowana jest przez Fundację ds. Kształcenia Ustawicznego i trwa 1 rok akademicki) nie maleje zainteresowanie tą propozycją. Uczestnicy kursu, po spełnieniu wszystkich wymogów formalnych otrzymują oficjalny certyfikat.

Spośród funkcjonujących na WPiA UMK w poszczególnych latach większość Katedr i Zakładów realizowało swoją niezależną współpracę zagraniczną wynikającą z osobistych kontaktów z różnymi ośrodkami naukowymi. Przykładowo były to kontakty z ośrodkami naukowymi w Rzymie, Maceracie, Padwie, Wiedniu, Rostoku, Trento, Oxfordzie, Munster, Passau, Mediolanie, Londynie, Oxfordzie, Berlinie, Tilburgu, Pradze, Oslo, Brukseli, Belfaście, Brnie, Frankfurcie nad Menem, Kassel, Halle, Lipsku, Paryżu, Helsinkach, Bonn, Bolonii, Bergen, Amsterdamie, Strasburgu, Budapeszcie, Monachium, Getyndze, Mannheim, Daugavpils, Wilnie, we Lwowie i Kijowie – szczegółowy wykaz kontaktów realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne WPiA UMK znajduje się w corocznie sporządzanych informacjach.

Tematy prac naukowych i badawczych realizowanych wspólnie z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi dotyczą w głównej mierze zagadnień z następujących dyscyplin: prawo konstytucyjne (m.in. problem gwarancji konstytucyjnych i środków kontroli w państwie demokratycznym), prawo europejskie wspólnotowe (problem suwerenności państwa w kontekście kompetencji UE), prawo wyborcze, prawo medyczne, prawo finansowe i podatkowe (m.in. problem ochrony podatnika), prawo rodzinne i opiekuńcze, międzynarodowa ochrona praw człowieka (w tym prawo humanitarne oraz zagadnienie sytuacji mniejszości narodowych w systemie Rady Europy), bioetyka, ochrona środowiska naturalnego, prawo karne (ze szczególnym uwzględnieniem tzw. cyberprzestępczości oraz przestępczości gospodarczej), kryminalistyka.

Ważnym dokumentem pozwalającym na charakterystykę i ocenę współpracy międzynarodowej Wydziału jest, przekazywane Prorektorowi ds. Badań Naukowych i Współpracy z [Zzagranicą](#) UMK w Toruniu coroczne sprawozdanie. W dokumencie zatytułowanym „Informacja dotycząca współpracy z partnerami zagranicznymi w 2010 r., realizowanej przez Wydział Prawa i Administracji UMK” wynika, że, spośród 26 Katedr i 2 Zakładów w 2010 r. współpracę zagraniczną w różnych formach realizowało 19 jednostek organizacyjnych. Współpraca przybierała następujące formy:

- a) Krótkoterminowe wizyty w ośrodkach partnerskich połączone z wygłoszeniem wykładu oraz wzajemnymi konsultacjami naukowymi, których efektem są także wspólne publikacje.
- b) Udział w międzynarodowych konferencjach, sympozjach i zjazdach połączony z wygłoszeniem referatu lub z aktywnym udziałem w dyskusji naukowej.
- c) Pełnienie funkcji w organizacjach międzynarodowych, występowanie w charakterze eksperta lub recenzenta na różnych forach zagranicznych.
- d) Pobyty naukowo -badawcze związane z opracowaniem konkretnego tematu naukowego oraz krótkoterminowe kwerendy biblioteczne.
- e) Prowadzenie regularnej korespondencji z partnerem zagranicznym oraz [wymianie wymiana](#) publikacji.

Do sprawozdania dołączona jest uwaga, że największą aktywność „nadal wykazywali młodszy pracownicy naukowcy WPiA”.

Sprawozdanie nie zawiera opisu konkretnych projektów badawczych, tematów prac naukowych i dydaktycznych, realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wnioski:

1. Działalność naukową prowadzoną przez pracowników Wydziału, na kierunku prawo, z punktu widzenia jej zakresu i efektów badawczych należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.
2. Działalność naukowa prowadzona na Wydziale w zakresie studiów prawniczych wpływa na wysoką jakość programów i dydaktyki prowadzonej przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału.
3. Negatywnie należy ocenić brak zewnętrznych źródeł finansowania badań naukowych.
4. Uczelnia oraz Wydział zapewniają odpowiednie warunki materialne oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla działalności kół naukowych.
5. Współpracę międzynarodową, w tym wymianę studentów i kadry naukowo-dydaktycznej należy ocenić pozytywnie.
6. Należy położyć nacisk na korzystanie w szerszym zakresie z zewnętrznych źródeł finansowania działalności naukowej.
7. Zalecane jest wzmocnienie współpracy zagranicznej przez wdrożenie konkretnych projektów badawczych, tematów prac naukowych i dydaktycznych, realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.
8. Zalecane jest wprowadzenie zmian (po konsultacji z samorządem studenckim) w zasadach rekrutacji studentów na wyjazdy zagraniczne.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dysponuje bardzo dobrą, będącą własnością UMK, bazą dydaktyczną, co stanowi jego mocną stronę. Powierzchnia całkowita budynku *Collegium Iuridicum Novum* usytuowanego przy ul. Gagarina 15 w Toruniu to 23464 m², powierzchnia użytkowa - 12.615 m². W budynku znajdują się sale dydaktyczne (5 audytoryjnych - każda dla co najmniej 280 osób, 3 audytoryjne - odpowiednio dla 110, 90 i 65 osób; 11 sal ćwiczeniowych mieszczących studentów w liczbach od 29 do 70, laboratorium językowe - z 25 miejscami, 18 sal seminaryjnych z łączną liczbą miejsc dla 216 studentów, sala zaaranżowana jako sala

rozpraw z łączną liczbą miejsc - 70). Ponadto w budynku mieszczą się dziekanaty studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, studiów doktoranckich, sekretariaty, biblioteka Wydziałowa wraz z czytelnią dla studentów oraz czytelnią profesorską, pokoje pracowników naukowych, pokój dla organizacji studenckich i samorządu studenckiego.

Wszystkie sale audyторыjne wyposażone są w nagłośnienie, rzutnik na folie, ekran, tablicę, sygnał nagłaśniania dla niedosłyszających, ekran, projektor LCD, salę audyторыjną na 65 miejsc wyposażono w 30 komputerów (laptopów). Wszystkie sale ćwiczeniowe wyposażono w rzutnik na folie, ekran, tablicę, projektor LCD. Każdy z dziekanatów wyposażony jest w 6 komputerów, z drukarkami oraz czytnikami legitymacji. W komputery wraz z drukarkami wyposażone są także pokoje pracowników naukowych.

Nie bez znaczenia dla oceny pozostaje także zapewnienie przez władze Wydziału prowadzenie na terenie budynku Collegium Iuridicum Novum punktu gastronomicznego służącego zarówno studentom jak i pracownikom [naukowychnaukowym](#), księgarni oraz punktu kserograficznego - prowadzącego odpłatną działalność usługową dla studentów.

Budynek Wydziału Prawa i Administracji UMK jest dostosowany dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Uczelnia posiada i prowadzi książkę obiektu budowlanego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 19 października 1998 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz.U. Nr 135, poz. 882). Księga zawiera wpisy wymaganych osób do wykonywania kontroli, oceny stanu technicznego - ostatni wpis z listopada 2010 r.

Od 1979 r. WPiA UMK posiada własną Bibliotekę Wydziałową. Zbiory biblioteki i czytelnia Wydziału Prawa i Administracji obejmują ponad 58.000 woluminów i 1960 naukowych periodyków prawniczych, z czego aktualnie Wydział prenumeruje 59 czasopism zagranicznych i 73 krajowych. Zbiory są także, od 2000 r., katalogowane elektronicznie. Ponadto do dyspozycji użytkowników pozostają prawnicze zbiory komputerowe: LEX, TEMIDA, LEX POLONICA i Polska Bibliografia Prawnica. Poza zbiorami biblioteki Wydziałowej - dobrze służącej studentom kierunku „prawo”- studenci tego kierunku mogą korzystać także ze zbiorów Biblioteki UMK usytuowanej kilka metrów od Wydziału, i dobrze wyposażonej w wymaganą dla kierunku „prawo” literaturę, czasopisma, źródła prawne.

Wnioski: Baza materialna i dydaktyczna jest w pełni zadowolająca. Budynek spełniają wymagane prawem standardy dotyczące technicznych wymagań obiektów budowlanych.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

Studenci, co do zasady, nie mają większych zastrzeżeń do warunków lokalowych Uczelni. Wszystkie sale dydaktyczne znajdują się w jednym budynku, dobrze skomunikowanym z centrum miasta.

Większość pomieszczeń na stałe jest wyposażona w sprzęt multimedialny (rzutniki), jednak prowadzący ma możliwość wypożyczenia sprzętu w sytuacji, gdy zajęcia odbywają się w innych salach. Nie ma skarg na wielkość sal, studenci uznają je za wystarczające.

W budynku Wydziału znajduje się bufet oferujący zarówno przekąski, jak i dania na ciepło. Studenci oceniają jego działalność raczej źle – uważają, że produkty w nim oferowane są niesmaczne i drogie.

Dostępny dla wszystkich jest również punkt ksero. Na każdym piętrze znajdują się toalety, których stan w zupełności odpowiada wymogom sanitarnym.

Na wizytowanym kierunku studiuje łącznie 55 studentów niepełnosprawnych. Budynek posiada udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością ruchową, jak np. windy, toalety, wystarczająco szerokie korytarze itp. Nie stwierdzono ~~także-jednak~~ żadnych udogodnień przeznaczonych dla osób z innymi niepełnosprawnościami, w szczególności niesłyszących i niewidomych. Studenci stwierdzili, że osoby takie mogłyby mieć problemy z uczestnictwem w zajęciach.

Wnioski:

Uczelnia zapewnia dobre warunki w obiektach dydaktycznych.

Uczelnia zapewnia warunki do studiowania dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Spotkanie z samorządem studenckim odbyło się 20 maja 2011 r. Na spotkanie przybyło czterech działaczy reprezentujących różne kierunki (w tym i prawo). Wszyscy bardzo pozytywnie ocenili współpracę z władzami uczelni i wydziału.

Środki finansowe na działalność samorządu pozyskiwane są ze specjalnego funduszu utworzonego z 40% opłat za powtarzanie semestru lub roku na studiach stacjonarnych. Na wizytowanym Wydziale Samorząd dysponuje małym biurem, dzielonym z niektórymi organizacjami studenckimi, w którym odbywają się dyżury. Jednocześnie, uczelnia udostępnia również inne sale na potrzeby organizacji spotkań dla większej liczby osób.

Działalność studencka samorządu skupia się na organizacji imprez, wyjazdów i akcji charytatywnych. Dodatkowo, samorząd aktywnie włącza się w prace Komisji Kwaterunkowej przyznającej miejsca w domach studenckich, opiniuje wnioski o dofinansowanie na projekty studenckie oraz deleguje przedstawicieli studentów do organów Wydziału i Uniwersytetu.

Przedstawiciele samorządu twierdzą, iż są konsultowani w większości spraw dotyczących studentów. Wszystkie przedstawione akty władz uczelni posiadają akceptującą uchwałę organu samorządu albo co najmniej pieczętkę z podpisem reprezentanta samorządu.

W skład Rady Wydziału Prawa i Administracji wchodzi 10 przedstawicieli studentów i doktorantów na 57 wszystkich członków Rady, co stanowi mniej 20% członków. W Senacie Uczelni zasiada 18 studentów i doktorantów na 94 wszystkich członków, co również stanowi mniej niż 20% składu. Sytuacja ta jest niezgodna odpowiednio z art. 67 ust. 4 oraz art. 61 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z art. 213 ust. 1 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, na podstawie uchwał Senatu Uczelni studenci zasiadają także w Komisji Dyscyplinarnej Uniwersytetu dla Studentów oraz w Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Uniwersytetu dla Studentów, gdzie stanowią połowę składu. Studenci znajdują się również w składzie Komisji Dyscyplinarnej Uniwersytetu ds. Nauczycieli Akademickich, co jest zgodne z art. 142 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Samorząd deleguje swoich przedstawicieli także do Komisji Senatu, Rady Wydziału i innych organów kolegialnych Uczelni.

Przedstawiony Regulamin Samorządu Studentów UMK w Toruniu został uchwalony 12 czerwca 2008 r., lecz nie ma informacji o stwierdzeniu przez Senat Uczelni jego [zgodność](#) [zgodności](#) z Ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i Statutem Uczelni. Regulamin co do [zasada](#) [zasady](#) zgodny jest z przepisami prawa, choć brak w nim przepisów dotyczących

działania sądu koleżeńskiego, co wydaje się być niezrealizowaniem zalecenia z art. 225 Ustawy.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Na Wydziale Prawa i Administracji działa pięcioosobowa Wydziałowa Komisja Stypendialna powołana przez Dziekana, co jest zgodne z art. 177 ust. 1 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Większość jej składu – 4 osoby, stanowią studenci delegowani przez samorząd, co jest zgodne z art. 177 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Również w powołanej przez Rektora Odwoławczej Uczelnianej Komisji Stypendialnej większość stanowią studenci, co jest zgodne z art. 177 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Według informacji przekazanych przez studentów są oni na bieżąco informowani w kwestii procedury przyznawania świadczeń pomocy materialnej. Jednakże narzekają na duże opóźnienia w wypłacaniu przyznanych świadczeń.

Wszelkie decyzje wydawane są w formie pisemnej. Decyzje te spełniają warunki wynikające z art. 107 § 1 k. p. a.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie ze studentami ocenianego kierunku odbyło się dnia 20 maja. Początkowo na spotkanie przybyła tylko jedna osoba – przewodnicząca wydziałowego samorządu studenckiego. Pytani później studenci twierdzili, że władze uczelni i wydziału nie informowały o planowanym spotkaniu z zespołem oceniającym.

Ostatecznie w spotkaniu wzięło udział ok. 25 osób studiujących na II, III i IV roku wizytowanego kierunku.

W kwestii wyboru szkoły, studenci kierowali się najwyższym, w ich opinii, poziomem kształcenia oraz unikatowością kierunku wśród uczelni publicznych w regionie. Nie bez znaczenia była też perspektywa ciekawej pracy oraz opinie środowiska lokalnego. Jednakże, wielu wyraża obawę o przyszłość zawodową po ukończeniu studiów ze względu dużą konkurencję na lokalnym rynku pracy.

Studenci informują, iż sylabusy oraz zasady zaliczania przedmiotów są im przedstawiane na początku zajęć przez prowadzących. Zasady te nie są, w większości, zmieniane w trakcie roku akademickiego, choć studenci informują o przypadkach zaostżania kryteriów oceniania w czasie trwania roku akademickiego.

W większości kadra dydaktyczna odnosi się do studentów z szacunkiem, choć zdarzają się wyjątki od tej reguły. Kadra oceniana jest jako raczej kompetentna i pomocna. Studenci nie mają większych problemów z dostępnością prowadzących podczas konsultacji.

Praca dziekanatu została oceniona co do zasady pozytywnie. Podobnie studenci ocenili pomoc władz dziekańskich.

Studenci znają przepisy Regulaminu Studiów i wiedzą, jest on dostępny zarówno na stronie internetowej uczelni, jak i w budynku Wydziału.

Znane są studentom zasady przyznawania świadczeń pomocy materialnej.

W opinii studentów uczelnia zapewnia możliwość uczestnictwa w zajęciach z języka obcego nowożytnego na różnych poziomach zaawansowania. Lektoraty, zdaniem studentów, nie sprawiają większych problemów i pozwalają przystąpić do wymaganego egzaminu językowego.

Studenci doceniają bogatą ofertę zajęć fakultatywnych (ok. 100). Jednakże, w związku z faktem, iż do ich uruchomienia wymaganych jest co najmniej 20 chętnych, w bieżącym semestrze realizowanych jest ok. 1/3 tych przedmiotów. Studenci zauważają właściwie brak oferty zajęć w językach obcych (1 przedmiot).

Studenci zauważają regularnie przeprowadzany proces ankietyzacji i hospitacje zajęć dydaktycznych, choć nie są informowani o jego wynikach i działaniach władz uczelni z nimi związanych. Są oni przekonani, że działania te nie przynoszą żadnych skutków.

Studenci umiarkowanie interesują się działalnością samorządu studenckiego i kół naukowych, choć dostrzegają ich działalność.

Wnioski:

Uczelnia zapewnia warunki materialne i lokalowe do pracy samorządu studentów. Studenci są reprezentowani we wszystkich organach kolegialnych uczelni, choć ich liczba nie zawsze odpowiada przepisom prawa.

W opinii studentów obsługa administracyjna jest przyjazna i pomocna studentom. Studenci wykazują przeciętny poziom zadowolenia ze studiów.

Studenci są zainteresowani rozszerzeniem przez Uczelnię oferty zajęć w językach obcych.

Studenci umiarkowanie interesują się działalnością samorządu studenckiego i kół naukowych.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studentów i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Protokoły zaliczenia przedmiotu zasadniczo są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich niemal wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Stwierdzono w nich drobne uchybienia wymagające usunięcia. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie elektronicznej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Z początkiem roku akademickiego 2009/2010 zrezygnowano ze stosowania indeksów.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy wymagają drobnych korekt. Są sporządzane w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Załącznik dodatkowy nr VIIIa – Uwagi szczegółowe do oceny dokumentacji toku studiów.

Wnioski:

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona zasadniczo w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			X		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna	X				
Cz. II	Efekty kształcenia		X			
Cz. V	Badania naukowe		X			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
Cz. VI	Baza dydaktyczna		X			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		X			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			X		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

Uczelnia, w szczególności Wydział Prawa i Administracji, posiada pozycję lidera w lokalnej sferze szkolnictwa wyższego. Potencjał kadry naukowo-dydaktycznej zabezpiecza utrzymanie, ale i rozwój kształcenia na ocenianym kierunku. Realizacja zaleceń zawartych w

raporcie, w szczególności dotyczących potrzeby „unowocześnienia” programu studiów, powinna przyczynić się do podniesienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Przewodniczący

S. L. Stadniczeńko

W odpowiedzi na raport Władze uczelni odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, nie uzasadniają one jednak zmiany uprzednio sformułowanych ocen.